

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Συνδρομὰ ἐν Ἑλλάδι ἐτ. δρ. 10. Ἐξάμ. δρ. 5. — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐτ. φρ. χρ. 12. Ἐξάμ. φρ. 6. — Τιμὴ φύλλου λ. 30. Ἐξωτερ. λ. 50.

Ἐκδίδεται δις τοῦ μηνὸς τῇ 15 καὶ 30. — Γραφεῖον ἐν ὁδῷ Φιλελλήνων ἀριθ. 24.

ΑΘΗΝΑΙ 29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1892

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ Ν. ΒΓΓΛΕΣΗΣ ~ Σ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' - ΑΡ. 16

Καλλιτεχνία : — Μετὰ τὸν θερισμὸν. (Ἀντίγραφον τῆς εἰκόρος τοῦ Βάδισ).

ΕΚ ΤΗΣ " ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ,,

Ο κ. Ε. Κυριακίδης δημοσιογράφος ἔγκριτος ἤρξατο ἀπὸ τινος τὴν κατὰ φιλλάδια ἔκδοσιν τοῦ νέου αὐτοῦ ἔργου τῆς Ἱστορίας τοῦ Συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1821 μέχρι σήμερον. Τὸ ἔργον οὗτως εἶνε πρωτοφανές καὶ πᾶσα κρίσις ἀπαβαίνει ἐπὶ τοῦ παρόντος δύσκολος. Ἐν τούτοις ἡ ἐγνωσμένη ἱκανότης καὶ πολυμάθεια τοῦ συγγραφέως ἐλπίζομεν νὰ ὑπερπιδῆσῃ τὰς δυσχερείας, καθ' ὧν πρόκειται νὰ παλασῇ. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν δημοσιεύομεν 3 κεφάλαια ἐκ τῶν μᾶλλον ἐνδιαφερόντων τὴν δυναστείαν τοῦ Ὀθωνος.

Ἡ πτώσις τῆς ἀπολύτου Μοναρχίας

Ἐκτός τοῦ εὐαράστου τούτου γεγονότος, τῆς ἰδρύσεως δηλονότι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζίης, οὐδὲν ἕτερον ἐπῆλθεν ἵνα διασκεδάσῃ τὰς ἐκ τῆς πολιτικῆς καχεξίας ἐντυπώσεις. Ἡ ταχεῖα καὶ οἰονεὶ ἀπρόοπτος ἀποχώρησις τοῦ Μαυροκορδάτου ἐξώργισεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν Ἀγγλίαν, ἥς ὁ πρεσβευτὴς Λάιενς ἀναφανδὸν κατὰ τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος ἐξεφράζετο ἡ ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ κρητικῆς ζητήματος δυσἀρέσκεια ἐπέτεινε τὸ κακόν, ἡ ἀγανάκτησις ἐπὶ τῇ ἐπιμονῇ διατηρήσει τῶν Βαυαρῶν ἠϋξάνετο ἡ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀπομάκρυνσις τῶν ἡγετῶν τῶν κομμάτων ἐνίσχυε τὰ διαθρολούμενα περὶ ἐκβαλισμοῦ τῆς χώρας καὶ πάντα ταῦτα ἐπέσπευδον τὴν ἡμέραν τῆς λαϊκῆς ἐκρήξεως. Εἰς τὸν ἀγῶνα δὲ τοῦτον κατῆλθε μετὰ σφοδρότητος πάνοπλον τὸ πρὸς τὴν Ρωσίαν ἀποκλίνον κόμμα οὕτως ἐπιβλητικὸν ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ Πάλμερστον ἐπτόθη καὶ διεβίβασε τῷ Λάιενς ὁδηγίας καθ' ἃς ὤφειλεν οὗτος νὰ συνεργασθῇ μὲν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν συνταγματικῶν ἰδεῶν, νὰ παρακωλύσῃ δὲ πάσῃ δυνάμει πιθανὴν ἐξωσιν τοῦ βασιλέως Ὀθωνος. Ἐφρονεῖτο καὶ ἐπιστεύθη ὅτι δῆθεν ἡ Ρωσία ἦν ἡ προπαρασκευάζουσα τὸ κίνημα καὶ ὅτι οὐ μόνον τὴν παροχὴν συντάγματος ἐπέδωκεν ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ Ὀθωνος πτώσιν. Οὐδὲν τούτου ἀναληθέστερον ὁ Τσάρς Νικόλος ἀποτροπῆν ἔτρεφε πρὸς τὰς συνταγματικὰς ἐλευθερίας καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπεδοκίμαζε τὸ πολίτευμα τοῦτο προκειμένου περὶ Ἑλλάδος, ὥστε διὰ τὴν παροχὴν μέρους τινός ἐκ τῆς τρίτης σειρᾶς τοῦ δανείου ὡς ὅρον ἔθηκε τῷ μεσολαβῆσαντι βασιλεὶ τῆς Βαυαρίας τὴν ἀνάληψιν ὑποχρέωσης ὑπὸ τοῦ Ὀθωνος ὅτι οὐδέποτε θέλει παράσχει σύνταγμα τοῖς ὑπηκόοις αὐτοῦ ὡς ἐν τῇ ἐξωσιν τοῦ Ὀθωνος ἐπεθύμει, ἐνόσω μάλιστα ἐβλεπεν αὐτὸν τρέφοντα ἀπέχθειαν, λίαν δικαίως, πρὸς τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐπεθύμει καὶ ὅπερ διηνεκῶς ἐζήτηι, ἦν ἡ ἀλλαγὴ θρησκευματος, ἡ προσχώρησις τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ὀρθοδόξιαν καὶ ὁ ἐν Μονάχῳ πρεσβευτῆς, ὡς εἶπομεν, ἤδη πολλάκις περὶ τούτου ἐποίησατο παρὰ τῷ Λουδοβίκῳ διαβήματα, ὑπομιμνήσκων αὐτῷ τὴν δοθείσαν ὑπόσχεσιν

παρ' αὐτοῦ τῷ Τσάρῳ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ὁ γάμος τοῦ Ὀθωνος πρὸς μὴ ὀρθόδοξον καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀτεκνίας βεβαιότης περὶ διαδόχου ὁμοίως μὴ ὀρθοδόξου, ἐξώργισαν ἐπὶ μᾶλλον τὸν Τσάρον, ὅστις εὐαρέστως ἤθελεν ἶδει ἀναμφιβόλως κίνημα λαϊκόν, ἵνα ἐξαναγκασθῇ ἐν τέλει ὁ Ὀθων πρὸς παραδοχὴν τοῦ θρησκευματος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ὁ τότε ὅμως ἐν Ἀθήναις πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας Κατακάλης κακῶς διέγνω καὶ τὰς προθέσεις τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ καὶ τὰ πιθανὰ ἀποτελέσματα στάσεώς τινος τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ τούτου ἔνεκα μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν συνταγματικῶν τῆ 3 Σεπτεμβρίου προσεπάθησε συμβουλεύων τῷ Ὀθωνι ἀνεχώρησιν εἰς Μόναχον καὶ ἐγκατάστασιν ἀντιβασιλείας ν' ἀνατρέψῃ τὸ ἐπιτευχθέν τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος ἀποτέλεσμα· ἀλλ' ἡ μὲν συμβουλή του ἀπερρίφθη. αὐτὸς δ' ἀνεκλήθη ἀμέσως, εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Τσάρου περιπεσών, ὡς ἀστόχως συνεργήσας εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς Ἀγγλίας. Ὅτι δὲ ἦν κίνημα εἰς ὃ ἄνευ ἐπιγνώσεως συνέδραμεν ὁ τῆς Ρωσίας πρεσβευτῆς, τοῦτο δηλοῦται καὶ ἐκ τῆς συμβουλῆς, ἣν ὁ Ἀγγλος πρεσβευτῆς διεβίβασε τῷ πολιορκούντι τὰ ἀνάκτορα Καλλέργη ἵνα μὴ ἐπιτρέψῃ τὴν εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσοδὸν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, ὡς τοῦτο ἐζήτησε. Οἱ ἀποτελοῦντες ὅμως τὸ ρωσικὸν κόμμα ἔχοντες ἀτομικὰς ἀφορμὰς καὶ θρησκευτικὰς αἰτίας, ἐνθαρρυνθέντες δὲ καὶ ἐκ τῆς στάσεως τοῦ Κατακάλη, σοβαρώτατα συνετέλεσαν εἰς τὸ ἔργον, ὃ δὲ Λάιενς θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ καυχῆθῃ ὅτι διπλῆν ἤρατο ἐπιτυχίαν, νὰ πραγματοποιήσῃ διὰ τῶν ρωσοφρόνων τὸ ἀγγλικὸν σχέδιον καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτοὺς δυσμενεῖς τῷ βασιλεὶ Ὀθωνι. Οἱ καλούμενοι ρωσοφρονεῖς διετέλουν ἀπὸ πολλοῦ δυσηρεστημένοι ἔνεκα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, τοῦ ἀυθαίρετου δηλονότι καὶ ἄνευ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν νομίμων τύπων ἀποχωρισμοῦ τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· διεβλεπον τᾶσιν τινὰ πρὸς διάσπασιν τῆς Ὀρθοδόξου ἐνότητος, πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τούτου ἐπιδαφιλευομένην προστασίαν εἰς πάντας τοὺς δῆθεν ἐλευθεροφρονας κληρικούς· ἡ κατάδιξις τῆς ἀνακαλυφθείσης Φιλορθοδόξου ἐταιρείας ἐπὶ μᾶλλον ἐξώργισεν αὐτοὺς, οὕτω δὲ ἀπόστολοι διέτρεχον τὰ πλήθη ὑπεκαίοντες τὸν πρὸς τὴν πατρῶν θρησκείαν ζῆλον. Εἰς τὰ αἰτία ταῦτα προστεθήσαν καὶ τὰ ἀτομικὰ συμφέροντα πολιτικῶν ἀνδρῶν τοῦ κόμματος τούτου. Ὁ Ζωγράφος εἶχε παυθῆ ὡς προκαλέσας λαϊκὴν ἀγανάκτησιν διὰ τὴν μετὰ τῆς Τουρκίας συνθήκην· ἡ παῦσις ὅμως αὐτοῦ ἐγένετο ὡς εἰ ἠλήθειον αἱ τοῦ πλήθους αἰτιάσεις κατ'

αὐτοῦ. Ἀποχωρήσας λοιπὸν τῶν πραγμάτων εἶχε σοβαροὺς λόγους ἐν ἀναμιχθῇ εἰς κίνημα τι δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐπανάκτησιν τῆς δημοτικότητος αὐτοῦ, τοιοῦτο δ' ἀποτέλεσμα μόνον ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ συντάγματος ἀγῶν ἠδύνατο νὰ ἐπενέγκῃ, διότι μόνον ὁ ὑπὲρ συντάγματος ἀγῶν ἦν τότε λαοφιλὴς καὶ δημοτικὸς. Ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς, ὁ καὶ ἡγέτης τῶν ρωσοφρόνων, δυσηρεστημένος καὶ αὐτὸς ἀπεχώρησεν ὀλίγον τι μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Μαυροκορδάτου, μετ' οὗ παρὰ τὴν διάφορον περὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων γνώμην προθύμως συγκατετέθη νὰ συνεργασθῇ ἀναλαβὼν τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργείων ἐπὶ πλέον ἐξωθεῖτο οὗτος εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν καὶ ὑπὸ τῶν περὶ θρησκείας ἀπαιτήσεων τοῦ κόμματος αὐτοῦ. Τοιοῦτων λοιπὸν λόγων ἔνεκα καὶ τοιοῦτων αἰτιῶν τὸ πρὸς τὴν Ρωσίαν ἀποκλίνον κόμμα συνεργάσθη μετὰ τοῦ καλουμένου ἀγγλικοῦ, ἐπειδὴ δὲ πολυπληθέστερον ἦτο τὸ ρωσικὸν εἰς αὐτὸ ἀπεδόθη καθ' ὅλοκληρίαν τὸ τῆς 3 Σεπτεμβρίου ἔργον, Ὁ κυρίως ὅμως ἀρχηγὸς ἦν ἕτερος ἦτο ὁ κρυπτόμενος καὶ ραδιουργῶν ἐντέχνως πρεσβευτῆς τῆς Ἀγγλίας οὗτος διὰ τοῦ Ἀνδρέου Λόντου, τοῦ ἐντίμου ἐκείνου εὐπατρίδου καὶ ἐκ τῶν θερμῶν μελῶν τῆς Ἀγγλικῆς μερίδος, εἶδιδε τὸ γενικὸν πρόσταγμα καὶ ἐκράτει ἐν χερσίν ὅλοκληρον τὴν διεύθυνσιν τῆς συνομωσίας. Καὶ μὴ ξενισθῆ τις ὅτι ἄνδρες ὡς ὁ Λόντος συνενοοῦντο μετὰ ξένων πρεσβευτῶν περὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος τῶν εἶδομεν, πραγματευόμενοι περὶ τῶν τριῶν τῶν χρόνων ἐκείνων κομμάτων, ὅτι ἀπὸ χρηστοῦ συνειδότητος ἐφρόνουσι οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὰ πολιτικοὶ ἄνδρες ὡς εἰλικρινεῖς τὰς προθέσεις τῆς δυνάμεως ἣν ἔκχστος αὐτῶν μᾶλλον τῇ πατρίδι συμπάθη ἐφρόνει. Τὰς ὑπὲρ ἐπιτυχίας συντάγματος ἐπομένους ὠφελίμως, καθὼ μάλιστα τεινούσας εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ζωνηροῦ αὐτῶν πόθου. Ἐζήτηι πρὸς τὸ καλὸν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ τὸ σύνταγμα ἡ Ἀγγλία· οὐχὶ βεβαίως, ἀλλ' ἀπλῶς διότι βλέπουσα τὸν Ὀθωνα μᾶλλον πρὸς τὴν Ρωσίαν ἀποκλίνοντα ἐνόμιζεν ὅτι διὰ τῶν κυβερνήσεων τῶν ἀπορρουσῶν ἐκ βουλῆς ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατος ἡ ἐπικράτησις τῆς ἐπιρροῆς μιᾶς καὶ μόνης δυνάμεως. Ἐκτός τούτου ἐγίνωσκε κάλλιστα ἡ Ἀγγλία ὅτι φιλελευθερον πολίτευμα παρεχόμενον εἰς μικρὸν ἔθνος, χθὲς ἐτι ἀπαλλαγὴν πολυχρονίου καὶ καταστρεπτικῆς τυραννίδος, οὐδαμῶς ἤθελεν ἐπιφέρει κυβερνητικὴν μονιμότητα, ἄνευ δὲ κυβερνητικῆς μονιμότητος ἀδύνατον εἶναι νὰ συντελεσθῶσιν ἔργα πολεμικῆς προπαρασκευῆς ἢ καὶ διπλωματικῶν συνδιασμῶν. Ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος τὰ ἔθνη, καὶ ἰδίως τὰ

μικρὰ ἔθνη, ρίπτονται ἀκκτάσχετα εἰς τὰς κομματικὰς διαπάλας τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, τὰ ἀναπτυσσόμενα συμφέροντά, αἱ ἐπαρχιακὰ μικροφιλοτιμίαι ἀπατχολοῦσι διαρκῶς τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ ἀποτρέπουσι τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, οὕτω δὲ ὁσάκις ἐπέλθῃσι μεγάλα γεγονότα, ἐξεγειρομένης τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν φιλοτιμίας, εὐρίσκονται ἀνέτοιμα καὶ τὰς περιστάσεις νὰ ἐκμεταλλεῦθῃσι καὶ τοὺς πύθους αὐτῶν νὰ ἱκανοποιήσωσιν.

Τὰ κἀντα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰσὶ σχετικὰ, τὸν γενικὸν δὲ τούτον νόμον δὲν ἀποφύγουσι τὰ πολιτεύματα. Ὅ,τι ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει εἶν' ἐπιφελές, ἐν τῇ ἑτέρῃ εἶναι ἐπί' ἡμίον' ὅ,τι προσήκει μεγάλους ἔθνεσιν ἢ λαοῖς ἀπὸ μακροῦ ἔχουσιν ἰδίαν πολιτικὴν ὑπόστασιν, καταστρεπτικῶς ἐπιδρῶ ἐπὶ μικρῶν ἔθνῶν μετὰ μακροὺς ἀγῶνας μόνις ἰδιὸν τι καθεστῶς συμπηξάντων. Ἀπολύτως ἐξεταζόμενον τὸ συνταγματικὸν πολιτεῦμα εἶναι καλλίτερον βεβχίως τοῦ μοναρχικοῦ, ὡς τὸ δημοκρατικὸν εἶναι καλλίτερον ἔτι καὶ τοῦ συνταγματικοῦ, διότι τὸ ἄριστον τῶν πολιτευμάτων εἶναι τὸ τῆς ἀπολύτου τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος. Ἄλλ' ὁ κἀνὼν οὗτος ὑπόκειται εἰς ἐξαιρέσεις· τὸ συνταγματικὸν πολιτεῦμα καθίσταται ὀλιγαρχία τυραννική, ἢ δὲ δημοκρατία μεταπίπτει εἰς ὀλιγαρχικήν τυραννίαν ὅταν ὁ λαὸς δὲν διήλθε πάντα τὰ στάδια τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς αὐτοῦ διαπαιδαγωγήσεως, ὅταν τὸ ἔθνος δὲν ἐξυμῶθη ἔτι διὰ τῆς βαθμιαίας αὐτοῦ πολιτικῆς ἀνεξίξεως. Τὸ ἱερὸν ὄνομα τῆς ἐλευθερίας ἐξυβρίζεται τότε· ἢ ἱερά αὐτῆς σημαία, ἢ ἀναγράφουσα τὰ ἀγιώτερα τῶν δογμάτων, τὴν ἀδελφότητα, τὴν ἰσότητα τὴν εὐνομίαν, μεταβάλλεται εἰς ἐμβλημα ἀπίσιον μικροσυμφερόντων, τοπικῶν ἐπιρῶν, συναλλαγῆς καὶ διαφθορᾶς· αὐταὶ αὐταὶ αἱ φιλελεύθεροι ἰδέαι ζημιοῦνται διότι ἐκ τῆς κακῆς αὐτῶν χρήσεως δημιουργεῖται ἀντίδρασις καὶ παρεμποδίζεται ἢ ἐπικράτησις αὐτῶν. Οἱ προκαλοῦντες ἐπομένως βιαίους συγκλονισμοὺς παρὰ λαοῖς, ὧν ἡ πνευματικὴ κατάστασις οὐδὲν ἐχέγγυον παρέχει πλήρους καρποφορήσεως τῶν φιλελευθέρων δογμάτων, σπείρουσιν ἐπιματαιῶν, φυτεύουσιν ἄνηθ, χράζοντα μεσημβρινοῦ ἡλίου, εἰς χώρας παγετώδεις. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ κῆρυξ τῆς ἐλευθερίας, ὁ ἐκ φύσεως δημοκρατικὸς, ἀναμφιβόλως κέκτηται ἀκάθεκτον τινα τάσιν πρὸς πᾶν τὸ φιλελεύθερον· αἱ περιπέτειαι, ἀποστερήσασα αὐτὸν τοῦ πνευματικοῦ βίου, οὐδαμῶς ἐπέτυχον νὰ μειώσωσι τὴν ἐνδιάθετον ταύτην ροπὴν, οὕτω δὲ τὸ τμήμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸ ἀποσεῖσαν τὸν τουρκικὸν ζυγὸν ὡς ἐξ ὀρμεμφύτου ἔβηκε πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν. Τὸ καθήκον ὅμως τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἦτο νὰ περιορίσωσι τὴν τάσιν ταύτην μέτρι τῆς ἐπουλώσεως τῶν ἠθικῶν πληγῶν ἃς ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐγκατέλειψεν ἡ μακροχρόνιος κατάκτησις·

τούναντιον οὗτοι ἐξώθησαν τὸν λαὸν καὶ διεβουκόλησαν μάλιστα αὐτὸν καὶ παρέσυραν εἰς τὴν ὀλισθηρὰν ὁδόν, τὴν εὐθύνην πᾶσιν ὑπέχοντες ὁμοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ὅστις, φιλοπόπος, διστάζων, ἀναβλητικὸς, ἐμμένων εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ξένων, ἀντὶ νὰ ἐγκαταστήσῃ ἀγαπητὴν ἑλληνικὴν μοναρχίαν, ἀπεξενώθη τοῦ τε τόπου καὶ τοῦ λαοῦ του καὶ παρέσχεν αἷτια πολιτικῆς μεταβολῆς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδειχθείσης προῶρου καὶ οὐδαμῶς ἐν σχέσει καὶ ἀναλογίᾳ πρὸς τὴν κατάστασιν καὶ τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ. Ἐὰν δὲ τοιούτα τὰ ἐκ τοῦ προῶρου συντάγματος ἀποτελέσματα ὑπὸ ἐσωτερικὴν ἐποψίν, ὑπὸ ἐξωτερικὴν ἀπέβησαν μᾶλλον ὀλέθρια. Ἡ Ἑλλάς ὡς ὠρίσθη ἦν τι πρόσκαιρον· τὰ ὅρια αὐτῆς περιλαμβάνοντα ἐλάχιστην τινα ἀκτίνα τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν οὐδαμῶς διαρκῆ ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν· ἐπὶ τῆς ἐλευθερωθείσης λοιπὸν γωνίας, μέγала καθήκοντα ἐβάρυνον, ἡ διαρκῆς μέριμνα περὶ τῶν ἐν δουλείᾳ ἐγκαταλειφθέντων ἀδελφῶν, περὶ τῆς πλήρους ἀπελευθέρωσεως τοῦ ἔθνους, περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ὀριστικῶν μεθοριῶν. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἀποστολὴ μικροῦ καὶ πτωχοῦ τότε λαοῦ ὄφειλε ν' ἀποκλείσῃ πᾶσαν ἑτέραν ἀσχολίαν, νὰ συγκρατῆ δὲ πᾶσαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ὁ ἐπιδικωκόμενος μέγας ἐθνικὸς σκοπός. Πρὸς παρακώλυσιν τούτου ἐν μόνον ὑπῆρχε φάρμακον· καὶ τὸ φάρμακον τοῦτο, δραστηκώτατον ὡς πρὸς τ' ἀποτελέσματα, μετεχειρίσθη ἡ πονηρὰ Ἀλβίων. Εἰργάσθη πρὸς παροχὴν τοῦ συντάγματος, εἰργάσθη δηλονότι πρὸς διάσπασιν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς πρόσοχῆς τοῦ λαοῦ ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, πρὸς δημιουργίαν ἐσωτερικῶν ἐρίδων, ἀντεγκλήσεων καὶ κομματικῶν ἀγῶνων. Τοῦτο καὶ μόνον ἐζήτη διὰ τοῦ συντάγματος, τοῦτο καὶ δυστυχῶς ἐπέτυχε, καὶ οὐδαμῶς ἐμερίμνα περὶ τῶν φιλελευθέρων δογμάτων ἢ ὑπὸ τὸ πρόσημα αὐτῶν τὰ φοβερῶτατα αἶσχη τοῦ δεσποτισμοῦ διαπράττουσα ἀγγλικὴ Κυβέρνησις. Οἱ μετὰ ταύτης συνεργασθέντες Ἕλληνες ἐν μόνον ἴσως νὰ εἴπωσι δύνανται, ὅτι ἐστεροῦντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνων τῶν στοιχείων ἅτινα νῦν ἔχοντες, ὀρθῶς καὶ δικαίως κρίνομεν τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν, ἀλλ' ἡ ἐλαφρυντικὴ αὕτη περίπτωσις μισοῖ ὑπὸ ἐξωτερικὴν μόνον ἐποψίν τὴν εὐθύνην αὐτῶν, διότι ἐσωτερικῶς εἶχον πάντα τὰ στοιχεῖα ἵνα κρίνωσιν ἀκατάλληλον τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος εἰς λαὸν πρὸ δεκαετίας μόνις ἀπαλλαγέντα τῆς δουλείας.

Οὕτω τὰ πάντα συνέτεινον εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ πολιτεύματος, ἡ κακὴ πορεία τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, ἡ ἀνικανότης τῶν κυβερνητῶν, ἡ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν σπουδαιότερων πολιτικῶν ἀνδρῶν, αἱ ἐξωτερικαὶ δυσχέρειαι, ἡ φυσικὴ τάσις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρὸς πᾶν φιλελεύθερον. Ἡ Ἀγγλία κατενόησε τὸ κρίσιμον τῆς θέ-

σεως τοῦ Ὁθωνος καὶ ἵνα καταστήσῃ ταύτην ἔτι μᾶλλον δεινὴν ἐπιτακτικῶς ἔθηκεν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τῶν πρῶν δυνάμεων τὸ οικονομικὸν ζήτημα τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἦτο βεβχίως ἡ Ρωσία ἣτις ἠθέλεν ἀναλαβεῖ τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Ὁθωνος, παρκαούσαντος εἰς τὴν συμβουλήν τοῦ Τσάρου, καὶ οὕτως οἱ ἐν Λονδίῳ πρεσβεῦται τῶν τριῶν δυνάμεων συνῆλθον εἰς συνδιάσκεψιν, ἐξήτασαν τὰ ἑλληνικὰ οικονομικὰ καὶ ἀπεφάσισαν ἵνα τοῦλάχιστον γένηται οἰκονομία 3,600,000 δραχ. ἐν τῷ ἑλληνικῷ προϋπολογισμῷ τῶν δαπανῶν. Παρὰ τὰς διαμαρτυρίας αὐτῆς ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἠναγκάσθη νὰ προβῆ εἰς οἰκονομίας, ἐμείωσε πάντας τοὺς μισθοὺς διὰ τοῦ ἀπερὶ κρατήσεως τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων διατάγματος· ἠλάτωσε τὴν ἀριθμητικὴν δύναμιν τοῦ στρατοῦ καὶ αὐτὴν τὴν βασιλικὴν ἐπιχορήγησιν κατὰ 200 χιλ. δρ. ἑτησίως, αὐθορμήτως τοῦ βασιλέως προτείναντος τοῦτο. Αἱ οικονομικαὶ αὐταὶ δυσχέρειαι ἐν μέσῳ τῶσιν ἀνωμάλων περιστάσεων αἱ ἐπεμβάσεις τῶν πρεσβεῦτῶν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα, τὸ ἀνεπαρκές τῆς κυβερνήσεως, προεκάλεσαν τοιαύτην πραγμάτων κατάστασιν, ὥστε πάντες προέβλεπον τὴν ἐπερχομένην θύελλαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀναπόδραστον μεταβολὴν.

Λόντος, Μεταξᾶς, Καλλέργης

Ἐλέχθησαν ἤδη οἱ λόγοι δι' οὓς εἰς τὴν πάλιν κατὰ τοῦ Ὁθωνος μεθ' ἀπάσης αὐτοῦ τῆς ἀριθμητικῆς ἐπιβλητικότητος κατῆλθε τὸ πρὸς τὴν Ρωσίαν ἀποκλίνον κόμμα· συμμαχῆσαν οὕτω πρὸς τὸ ἀγγλικόν. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ τελευταίου εἶχεν ἀναλάβει ὁ Ἀνδρέας Λόντος, τοῦ Μαυροκορδάτου ἐπιθυμῶντος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν πρὸς τὸν βασιλέα δοθείσαν ὑπόσχεσιν ὅτι δὲν θέλει ἀναμιχθῆ εἰς τὴν ἀντιπολιτευσιν ἔμενε λοιπὸν ἀπομακρυσμένος τῶν πραγμάτων, καίτοι βεβχίως οὐχὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν διατρεχόντων. Ὁ Ἀνδρέας Λόντος, ἐξ ἐπιφανοῦς οἰκογενείας τοῦ Αἰγίου, πολλὰς ὑπηρεσίας παρασχὼν κατὰ τὸν περὶ Ἀνεξαρτησίας Ἀγῶνα, ἦν ἀνὴρ φύσει τολμηρὸς, χαρακτῆρος σφοδροῦ, ταχέως ἀποφασίζων καὶ ἐκτελῶν· οὕτω δὲ ἦν πολλῶ τοῦ Μαυροκορδάτου καταλληλότερος πρὸς διοργάνωσιν συνωμοσίας καὶ ἐκτέλεσιν στάσεως τοῦ ρωσικοῦ κόμματος· ἡγήτωρ ἦν ὁ Ἀνδρέας Μεταξᾶς· ὁ γηραιὸς ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τούτου, ὁ ἔνδοξος τῆς Πελοποννήσου στρατάρχης, ὁ διαπρεπέστατος ἥρωσ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, εἶχεν ἀποθάνει προσβληθεὶς ἐξ ἀποπληξίας τὴν νύκτα τῆς 3 πρὸς τὴν 4 Φεβρουαρίου 1843 κατὰ τὸ 74 ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἀνακτορικοῦ χοροῦ τοῦ τελεσθέντος ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὁθωνος καὶ τῶν ἀποβατηρίων τῆς βασιλείσεως Ἀμαλίας. Ἡ Ἑλλάς σύμπασα ἐθρήνησεν αὐτόν· ὁ διαπρεπέστατος ἱεροκῆρυξ, ὁ πολὺς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος, ἀπήγγειλεν ἐξοχον

ἐπιπέδον ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ἔνθα ἐτελέσθη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία λαμπρὸν ἐπιτάφιον ἐξεφώνησεν ὁ Παναγιώτης Σοῦτσος καὶ τριήμερον γενικὸν πένθος διετάχθη ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἀπωλείᾳ τῆς Πατρίδος. Ἄλλ' ὁ Κολοκοτρώνης ἦν ταυτοχρόνως καὶ ὁ ἡγέτης τῶν ρωσοφρόνων, τὸ δὲ διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐγκαταλειφθὲν κενὸν εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν προσεκλήθη ν' ἀναπληρώσῃ ὁ ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης πάντων τῶν μελῶν τοῦ κόμματος ἐνδεικνυόμενος ἀρχηγὸς Ἀνδρέας Μεταξᾶς, ὁ νικητὴς τῶν Λαλιωτῶν, εὐκλεῆς γόνος τῶν Ἰονίων νήσων, ἀγωνισθεὶς κατὰ πάντα τὸν Ἀγῶνα, ἔτι δὲ πεποικισμένος διὰ πολλῶν διπλωματικῶν προσόντων. Ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν συνεπήχθη πρὸς στιγμὴν μέγα συνταγματικὸν κόμμα ἐξαφανισθειῶν πασῶν τῶν ἄλλων μοκματικῶν διακρίσεων, εἰς δὲ τὰς τάξεις αὐτῶν συγκατελέγοντο οἱ διαπρεπέστατοι τῶν ἀνδρῶν, ὁ Κωνσταντῖνος Κανάρης, ὁ Ζωγράφος, ὁ Μπότσαρης, ὁ Σισσίνης, ὁ Καλλέργης, ὁ Μακρυγιάννης, ἵνα μνημονεύσωμεν τοὺς ἀμεσώτερον συμμετασχόντας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πολλῶν οἵτινες πάντες ἦσαν ὑπὲρ τοῦ συντάγματος. Ἡδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκτὸς ἐξαιρέσεων τινῶν ὅλοι οἱ πολιτευταὶ τῶν χρόνων ἐκείνων ἦσαν συνταγματικοί. Οἱ τὴν συνωμοσίαν ἐξυφανόντες κατάρθωσαν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν εἰς Ἀθήνας μετὰθεσιν τοῦ Δημητρίου Καλλέργη, διοικητοῦ τοῦ ἱππικοῦ ἐν Ἄργεϊ, διότι ἐγίνωσκον ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεύρωσι μᾶλλον τολμητίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Ὁ συνταγματάρχης Δημήτριος Καλλέργης νέος ἔτι, ἡλικίας 39 ἐτῶν, γόνος ἐπιφανεστάτης κρητικῆς οἰκογενείας, ἦν τύπος ἀληθοῦς εὐπατρίδου· ἐξεπαιδεύετο ἐν Βιέννῃ παρὰ τινι θείῳ αὐτοῦ ὅτε ἤρξατο ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, ἐγκαταλείψας δὲ καὶ θεῖον καὶ παιδείαν καὶ διασκεδάσεις ἔδραμεν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην πατρίδα του ἐν ἡ ἐγένετο ἀρχηγὸς εἰκοσαετῆς περίπου. Πνεῦμα σπινθηροβόλον, στωμυλία ἔλκουσα, τόλμη ἀκάθεκτος, ὄνομα ὠραῖον καὶ ἀτομικὸν παρελθὸν ἔνδοξον, παρεῖχεν αὐτῷ ὅλα τῆς ἐπιτυχίας τὰ μέσα. Ἦν ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οἵτινες κατακτῶσι θρόνον καὶ θέτουσι στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν. Ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ἐμυήθη καταλλήλως εἰς τὸ σχέδιον τῆς συνωμοσίας ἧς τὰς ιδέας καὶ πρότερον ἠσπάζετο. Εὐρε δὲ συναρωγὸν ἐν τῷ στρατῷ τὸν Μακρυγιάννην καὶ τὸν Σκαρβέλην, ἀσπαζομένους τὰς ἀνάς ιδέας· ἀλλ' ὁ μὲν Μακρυγιάννης διεφώνει πρὸς τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως, συνηγορῶν ὑπὲρ κινήματος τινος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὁ δὲ Σκαρβέλης, χαρακτῆρ νομιμοφρονέστατος, παρεῖχε τοῖς συνωμότησις ὑπονοίας ὅτι ἠδύνατο κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ συκρατηθῇ ἐκ τῆς περι καθήκοντος ιδέας. Ἐμυήθη δὲ ὁμοίως εἰς τὰ τεκταινόμενα ἐκτὸς τοῦ συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ Σκαρβέλη καὶ ὁ ταγματάρχης τοῦ πυροβο-

λικοῦ Σχινᾶς, ὅτις ὁμως οὐδὲν ὑπεσχέθη, αὐστηρότατος ὢν τηρητῆς τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας. Ὁ μόνος λοιπὸν ἀρχηγὸς ἐφαίνετο ὁ Δημήτριος Καλλέργης καὶ ἐπ' αὐτοῦ πᾶσαι τῶν συνωμοτῶν αἱ ἐλπίδες δικαίως ἐστηρίχθησαν. Τὸ σχέδιον ἦτο νὰ πολιορκηθῶσι τὰ Ἀνάκτορα καὶ ζητηθῇ ἡ ἀνακήρυξις συντάγματος· ἐπειδὴ δὲ γενικῶς ἐφρονεῖτο ὅτι ὁ Ὁθων ἤθελε προτιμήσει νὰ παραιτηθῇ τὸν ἑλληνικὸν θρόνον ἢ νὰ παράσῃ συντάγμα, πολλὰ ἠλπίζον οἱ ἐκ τῶν συνωμοτῶν τὴν ἐξωσιν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμοῦντες. Ὅ,τι δὲ ἡ κυβέρνησις καὶ ἡ βασιλεῖα ἐγίνωσκον ὅπωςδὴποτε ὅτι παρεσκευάζετο κίνημά τι τοῦτο εἶναι ἀναμφίβολον, δὲν κατάρθωσαν ὁμως νὰ λαβῶσι τὰ δέοντα μέτρα, καίτοι ἐσκέπτοντο περὶ συγκροτήσεως στρατιωτικοῦ δικαστηρίου πρὸς δίκην τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν τὴν ἀποστασίαν παρασκευάζοντων. Τὰ γεγονότα ὁμως προκατέλαβον αὐτάς.

Ἡ νύξ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου

Τὴν ἑσπέραν τῆς 2 πρὸς τὴν 3 Σεπτεμβρίου ὁ Καλλέργης μετὰ προγενεστέρων συνεννόησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Μακρυγιάννην καὶ τὸν Σκαρβέλην μετέβη εἰς τὸ θέατρον ἵνα ἀποπλανήσῃ τὴν κατασκοπεύουσαν τὰ διαβήματα αὐτοῦ ἐξουσίαν· ἐξελθὼν τοῦ θεάτρον μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μακρυγιάννη ὅπου ἐπρόκειτο νὰ συναχθῶσιν ἄτακτοι στρατιῶται καὶ πολῖται, ἀντ' αὐτῶν ὁμως εὐρε τὸν Μακρυγιάννην ἐφρησυχάζοντα καὶ μόλις ἀρχομένην τὴν συνάθροισιν ὀλιγίστων τινῶν. Ἐκείθεν διηυθύνθη εἰς τὸν στρατῶνα τοῦ πεζικοῦ ὅπου τὸ ὑπὸ τὸν Σκαρβέλην τάγμα ἦν ἑτοιμον, ἀναμένον τὸ σύνθημα. Ἡ πόλις ἅπασα ἦν ἤρεμος, ἐφαίνετο κοιμημένη καὶ μόνον πυκναὶ περιπολῖαι χωροφυλάκων διήρχοντο τὰς ἐρήμους αὐτῆς ὁδοῦς. Ὁ Καλλέργης ἰδὼν τὴν ἐπικρατοῦσαν ἡσυχίαν ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ ἐπισπύσῃ τὸ κίνημα, τοσοῦτ' ἄλλο ὅσ' ἔμαθεν ὅτι ἡ χωροφυλακὴ παρατηρήσασα τὴν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μακρυγιάννη μετὰβασιν ὑπόπτων τινῶν προσώπων περιεκύκλωσε ἀμέσως αὐτόν· τρέχει λοιπὸν εἰς τὸν στρατῶνα, οὐ τὴν θύραν ἐφύλασσαν πιστοὶ ἱππεῖς, εὐρίσκει συνηγμένους τοὺς ἀξιωματικούς, ἐν οἷς καὶ τὸν διευθυντὴν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς Σπύρον Μήλιον μετὰ τριῶν ἐτέρων ἀξιωματικῶν, ἀγορεύει πρὸ τῆς φρουρᾶς ἐξορκίζων αὐτὴν νὰ συνδράμῃ τὸ ἔθνος ἵνα ἀπαλλαγῇ τῆς καταστάσεως εἰς ἣν ἐρρίψεν αὐτὸ ἡ ἀπολυτοφροσύνη τοῦ Βασιλέως καὶ ἡ ἐπικρατοῦσα ξενοκρατία, ἀνασπᾷ τὸ ξίφος καὶ κράζει: ζήτω τὸ Σύνταγμα! Τὴν κραυγὴν ταύτην ἐπανελάβον πάντες, ὁ δὲ Καλλέργης διατάσσει ἕνα λόχον ἀκροβολιστῶν ἵνα μεταβῆς διαλύσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ οἴκου τοῦ Μακρυγιάννη καὶ ἀνδρας τινὰς ἵνα διανοιῶσι τὰς φυλάκας τοῦ Μενδρεσέ, προσλάβωσι τοὺς ἐκεῖ ἐγκαθειργημένους καὶ μετ' αὐτῶν διευθυνθῶσιν εἰς τὰ Ἀνάκτορα πρὸς ἃ ἤθελε διευθυνθῆ πρότερον ἐκεῖνος μετὰ τῆς φρουρᾶς,

ἀποτελουμένης ὑπὸ τοῦ τάγματος τῆς γραμμῆς, τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἐνὸς λόχου τῶν ἀκροβολιστῶν.

Τῇ 1 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀκριβῶς ἐξέκίνησεν ὁ Καλλέργης μετὰ τοῦ στρατοῦ του, ἀφοῦ διέταξε νὰ ριφθῶσι δύο πυροβολισμοὶ ὡς ἦτο τὸ σύνθημα· ἔντρομοι οἱ κάτοικοι τῶν ὁδῶν δι' ὧν διήρχετο ὁ ἀποστατήσας στρατὸς ἀφυπνίζοντο ὑπὸ τῆς μουσικῆς καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ συντάγματος καὶ τοῦ ἔθνους ζητωκραυγῶν· ἐβάδιζον δὲ κατὰ φάλαγγα, μετὰ σημαίων, μουσικῆς καὶ σαλπύγγων, τοῦ Καλλέργη διὰ τῆς βροντώδους αὐτοῦ φωνῆς ἐπιτακτικῶς διατάσσοντος. Οὕτως ἐφθασαν εἰς τὴν εὐρείαν τῶν νεοκτίστων Ἀνακτόρων πλατείαν, εἰς ἃ ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἐγκαταστῆ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐλικῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ θεραπείας. Ὁ βασιλεὺς εἰργάζετο ἔτι ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ γραφείῳ ὅταν ἤκουσε τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ζητωκραυγὰς· ἡ βασιλισσα, ἣτις εἶχε κατακλιθῆ, ἔντρομος ἀφυπνίσθη καὶ ἔδραμε λυσικόμος παρὰ τῷ βασιλεῖ συζύγῳ, ἐπανελθοῦσα δὲ εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐν τάχει ἐνδυσθεῖσα ἔδραμε καὶ πάλιν πλησίον τοῦ Ὁθωνος, ὅστις κάτωχρος ἐξ ὀργῆς συνδιεσκέπετο μετὰ τῶν ὑπασιπιστῶν καὶ τῶν αὐλικῶν του. Ἀπεφασίσθη νὰ ἐρωτηθῶσιν οἱ ἀποστάται περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐλευσεως αὐτῶν καὶ ἐξήλθον ἵνα πράξωσι τοῦτο ὁ ὑπασιπιστὴς Γαρδικιώτης Γρίβας μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ Α. Βλαχοπούλου, ὅστις ἐγκαίρως πληροφορηθεὶς τὰ γενόμενα εἶχε σπεύσει εἰς τὰ Ἀνάκτορα· ἄμα ὁμως οὗτοι ἐξήλθον καὶ ἀπεπειράθησαν νὰ ὁμιλήσωσι πρὸς τοὺς στρατιώτας προτρέποντες αὐτοὺς νὰ διαλυθῶσι, συνελήφθησαν κατὰ διαταγὴν τοῦ Καλλέργη καὶ ἀπεστάλησαν ὑπὸ κράτησιν εἰς τὸν στρατῶνα. Ταυτοχρόνως προσήλθον καὶ οἱ περὶ τὸν Μακρυγιάννην καὶ τὸν διαλύσαντα τὴν πολιορκίαν τούτου ἀξιωματικὸν Σκυλιδημάκην ἀφοῦ πρότερον εἶχε φονευθῆ εἰς ἐνωμοτάρχης, τὸ μόνον θῦμα τῆς στάσεως, καὶ ἐπληρώθησαν δύο χωροφυλάκες ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος αὐτῶν.

Ὁ βασιλεὺς μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Γαρδικιώτου καὶ τοῦ Βλαχοπούλου, παρὰ τὰς ἱκεσίας τῆς θρηύσεως βασιλίσσης, ἣτις ἐκράτει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος, προσήλθε μετὰ τοῦ Χῆς εἰς θυρίδα τινα καὶ ἠρώτησε τὸν Καλλέργην τί ἐζήτει. «Μεγαλειότητε, ἀπεκρίθη ὁ Καλλέργης, εὐδοκήσατε νὰ ἱκανοποιήσιτε τὴν αἴτησιν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ ἐμογνωμόνως ζητούντων Σύνταγμα». Ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίνατο ὀργίλως ἀὲς διαλυθῶσι καὶ θέλω μεριμνήσει περὶ τῆς αἰτήσεώς των» καὶ ἀπεσύρθη, ἐνῶ ὁ Χῆς ποιησάμενος παρατηρήσεις τινὰς προεκάλεσε τὰς ἀπειλὰς τοῦ Καλλέργη καὶ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ ν' ἀποσυρθῇ. Τότε ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τῶν Ἀνακτόρων τὸν διαγγελεῖα Στάνδωρφ ἵνα διατάξῃ τὸν λοχαγὸν τοῦ πυροβολικοῦ Σχινᾶν ὅπως προσέλθῃ μετὰ τῶν πυροβο-

λων. Ἐπὶ τούτοις στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἐκπεμφθέντα ὑπὸ τοῦ Καλλέργη κατελάμβανον τὰς θύρας τῆς Τραπεζῆς, τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου, τῶν Γραμματειῶν καὶ ἐξηνάγκαζον εἰς ὑποχώρησιν τὸν μίραρχον τῆς χωροφυλακῆς Κουτσογιαννόπουλον, ὅστις μετὰ τινῶν ἰππέων χωροφυλάκων παρημποδίζε ἐν τῇ ὁδῷ Ἐρμού τὸ πλῆθος ἵνα προσέλθῃ εἰς τὰ Ἀνάκτορα. Οὕτως ἢ ἐν τῇ πλατείᾳ τῶν ἀνακτόρων συνάθροισις, ὀλίγη κατ' ἀρχάς, τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ σώματος τοῦ Καλλέργη καὶ τῶν ἀποφυλακισθέντων συνισταμένη, κατέστη πυκνότερα καὶ ἰδίᾳ μετὰ τὴν προσέλευσιν καὶ τοῦ Σχινᾶ μετὰ τῶν πυροβόλων, ὅστις ὅμως συνηνώθη μετὰ τῶν ἀποστατῶν, τῶν πυροβολιστῶν ἀνακραζάντων μετὰ τῶν συναδέλφων τῶν «Ζήτω τὸ Σύνταγμα». Τῇ 3 ὥρα τῆς νυκτὸς προσῆλθον καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀποστάται, οἱ καὶ μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὁ Α. Μεταξᾶς, ὁ Λόντος, ὁ Ζωγράφος, ὁ Τζούρτζης, διήλθον διὰ τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ ἐπευφημούμενοι, μετέβησαν εἰς τὸ πλῆσιον κατὰστημα τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας καὶ ἀποστείλαντες διαγγελεῖς προσεκάλεσαν ἐσπευσμένως τοὺς συναδέλφους αὐτῶν συγχροτηθείσης συνεδρίας μετὰ βραχείαν συζήτησιν συνετάχθη προκήρυξις πρὸς τὸν λαὸν ἀναγγέλλουσα ὅτι τὸ Συμβούλιον συμερίζεται τοὺς πόθους αὐτοῦ καὶ ἀναφορὰ πρὸς τὸν Βασιλέα δι' ἧς ἐπέζητεῖτο ἡ ἀνακήρυξις τοῦ συντάγματος. Τὴν ἀναφορὰν ταύτην μεταβάσα ἐπέδωκε πρὸς τὸν Βασιλέα ἐπιτροπεία τοῦ Συμβουλίου ἀποτελουμένη ὑπὸ τοῦ Κουντουριώτου, Μαυρομιχάλη, Αἰνιᾶνος, Ψύλλα, Λόντου καὶ Προβελεγγίου· ἐνῶ δὲ ἦν ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη παρὰ τῷ βασιλεῖ οἱ πρεσβευταὶ τῶν δυνάμεων μὴ ἐξικρουμένου καὶ τοῦ τῆς Ἀγγλίας ἐζήτησαν ἄδειαν ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' ὁ Καλλέργης ἠρνήθη, τῇ μυστικῇ συμβουλῇ καὶ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας. Οἱ πρεσβευταὶ τῆς Πρωσσίας καὶ Αὐστρίας διεμαρτυρήθησαν, ἀλλὰ κατὰ τοιαύτας στιγμὰς οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰσχὺν διαμαρτυρίᾳ μὴ ἐνισχυόμεναι ὑπὸ λογῶν.

Τὰ διατάγματα τῆς 3ης Σεπτεμβρίου

Ἐνῶ δὲ ὁ λαὸς καὶ ὁ στρατὸς ἀγωνίων ἀνέμενε τὸ ἀποτέλεσμα, τρώγων ταῦτοχροῶς καὶ ἄρτους θερμοὺς οὓς πρόνοητικὸς τις μεταβίβας εἰς τοὺς κλιβάνους ἐκομισε χάριν τῶν πειναλέων στρατιωτῶν, τῶν ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐκεῖ ἰσταμένων — ἦτο ἡδὴ ἡμέρα — ἡ ἐπιτροπεία ἔχουσα συναρωγούς καὶ τοὺς δακρυθρέκτους ὀφθαλμούς τῆς βασιλείας προσεπάθει νὰ πείσῃ τὸν βασιλέα ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὴν αἴτησιν τοῦ λαοῦ. Τέλος ὁ βασιλεὺς ἐνέδωκε καὶ ὑπέγραψε διάταγμα δι' οὗ τῇ προτάσει τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας «θέλει συγκαλεσθῆ ἐντὸς τὸ πολὺ τριάκοντα ἡμερῶν Ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ νὰ συντάξωμεν μετ' αὐτῆς τὸ σύνταγμα τοῦ κράτους» καὶ ἕτερον δι' οὗ διορίζετο πρωθυπουργὸς καὶ ἐπὶ

τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς ὁ Α. Μεταξᾶς, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὁ Α. Λόντος, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ὁ Κ. Κανάρης, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὁ Δ. Μανσόλας, ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὁ Α. Μελάς καὶ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὁ Μ. Σχινᾶς. Ἔτερα δύο διατάγματα ὠρίζον τὴν παῦσιν τῶν τέως ὑπουργῶν, τὸν ὄρκον τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν ἔχοντα ὡς ἐξῆς: «Ὁρκίζομαι πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν Συνταγματικὸν Θρόνον καὶ ἀπαρασάλευτον ἀφοσίωσιν εἰς τοὺς κατὰ τὰ σήμερον ἐγκριθησόμενα μέτρα διὰ τῆς Ἐθνικῆς συνέλευσεως καθιερωθησομένουσιν συνταγματικὸς θεσμοὺς» καὶ τέλος τὴν ἀπόλυσιν πάντων τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Κράτους διατελούντων ξένων, ἐκτὸς τῶν ἀρχαίων φιλελλήνων. Ἡ ἀνάγκωσις τῶν διαταγμάτων τούτων προεκάλεσε μικρὰν τινα τὸ πρῶτον σύγχυσιν ἕνεκα παρεξηγήσεως, εἴτα δὲ τὰς ζωγράφος τοῦ πλῆθους ἐπευφημίᾳ. Τότε ἐπετράπη εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ἢ εἰσόδος εἰς τὰ ἀνάκτορα, καίτοι οἱ ἀποστάται δὲν ἤρκοῦντο εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, ὅπερ ἐκήρυξε τὴν 3 Σεπτεμβρίου «ἡμέραν ἑορτάσιμον εἰς τὸ ἔθνος ὡς παραγωγὸν λαμπροῦ μέλλοντος», ἀλλὰ καὶ ἐζήτησαν τὴν ἔκφρασιν τῶν εὐρεσκειῶν τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς στρατιώτας καὶ τὴν ἀπονομὴν αὐτοῖς ἀριστείου. Ἡ σκαιὰ αὕτη ἀπαίτησις ἦκιστα βεβαίως τιμᾶ τοὺς ὑποβαλόντας αὐτήν· ἔνθα κρυφὸς ὁ βασιλεὺς ὑπέχωρησε καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ καὶ ὑπέγραψε δύο διατάγματα· διὰ τοῦ ἐνός ἀνεγνώριζε «τὴν ἡμέραν τῆς 3 Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέραν ἀριστεύσεως τοῦ στρατοῦ, καὶ τῶν πολιτῶν τῆς πρωτεύουσας καὶ πάντων τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πραχθέντα» καὶ διέταττε τὴν ἀπονομὴν εἰς τὸν στρατὸν καὶ τοὺς πολίτας σιδηροῦ ἀριστείου φέροντος ἀπὸ τοῦ ἐνός μέρους ἐπιγραφῆν 3 Σεπτεμβρίου 1843 καὶ ἀπὸ τοῦ ἕτερου Συνταγματικὸς Θρόνος καὶ κρεμάμενον ἀπὸ ταινίας πορφύρας. διὰ τοῦ ἕτερου ἀπένειμε τὴν βασιλικὴν εὐχαρίστησιν εἰς τὸν διοικητὴν τῆς φρουρᾶς συνταγματάρχην Δημήτριον Καλλέργην, εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Ἀθηνῶν συνταγματάρχην Ι. Μακρυγιάννην καὶ λοιποὺς ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους ἀξιωματικούς.

Μετὰ τὴν ἀνάγκωσιν τῶν διαταγμάτων τούτων, τῇ 3 μ. μ. ὥρα ὁ στρατὸς παρήλασε πρὸ τῶν ἀνακτόρων κραυγάζων «ζήτω ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς Ὁθων ὁ Α'» καὶ μουσικῆς παιανίζουσης ἐπανέκαμψεν εἰς τὸν στρατῶνα ἀκολουθούμενος καὶ ἐπευφημούμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ· ἡ δὲ νέα κυβέρνησις διὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς διένειμε προκήρυξιν εὐαγγελιζομένην τὰ γενόμενα ὡς ἐξῆς: «Ἕλληνες. Τέλος πάντων αἱ εὐχαὶ ὑμῶν εἰσηκούσθησαν· ὁ λαὸς, ὁ στρατὸς τῆς πρωτεύουσας καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας ἐξέφρασαν σήμερον πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν σεβαστὸν ἡμῶν βασιλέα τὰς περὶ συγκαλέσεως καὶ περὶ ὀριστικοῦ Συν-

τάγματος ἐφέσεις τοῦ ἔθνους τὰς ὁποίας καὶ εὐχαρίστως ἀπεδέχθη ἡ Α. Μ. εὐδοκήσασα ἅμα καὶ νὰ καλέσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν πραγμάτων. Σπεύδοντες λοιπὸν νὰ σᾶς δώσωμεν τὴν εὐχάριστον ταύτην ἀγγελίαν, σᾶς προσκαλοῦμεν εἰς συντήρησιν τελείαν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἡσυχίας, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ μέγας σκοπὸς τῆς ἐθνικῆς εὐημερίας, καὶ ἵνα δυνηθῶμεν ν' ἀποδείξωμεν ὅτι γνωρίζομεν νὰ ἐκτελῶμεν καὶ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς πατρίδος μας καὶ τὸν εὐσχήμονα τρόπον καθ' ὃν αὐτὰ δύνανται νὰ πραγματοποιηθῶσιν· οὕτω φερόμενοι καὶ τὸ προσῆκον σέβας εἰς τὰς καθεστῶσας ἀρχὰς ἀποδίδοντες θέλετε δώσει εἰς ἡμᾶς καιρὸν καὶ βοήθειαν πρὸς παρασκευὴν εὐχερεστέραν τῆς ἐντὸς τριακονθημέρου προθεσμίας συγκαλέσεως τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως παρ' ἧς περιμένεται ἡ παγίωσις τοῦ Συνταγματικοῦ Θρόνου εἰς τὴν ἡμετέραν πατρίδα καὶ τὸ εὐτυχὲς μέλλον αὐτῆς». Καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλιγίστων ὥρῶν κατελύθη ἀναιμάκτως ἡ ἀπόλυτος ἐν Ἑλλάδι μοναρχία.

«Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ περιδιαβάων εἰς τὴν πλατείαν, λέγει ἡ ἐφημερίς Ἀθηναῖα, δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ σημεῖον δι' οὗ νὰ συμπεράνῃ ὅτι λαὸς ὀλοκλήρος καὶ στρατὸς ἐξετέλεσαν ἐκεῖ πρὸ ὀλίγου μίαν ἐπανάστασιν. Εἰς τοῦτο πάντες ἐχάρησαν καὶ οἱ Ἕλληνες ἔδειξαν πόσον προέβησαν εἰς τὸν πολιτισμὸν, πόσον κατενόησαν τὰ δικαιώματά των καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νὰ τ' ἀποκτήσωσι, χωρὶς ν' ἀφήσωσιν οὐδεμίαν κηλῖδα εἰς τὴν ἱστορίαν. Δέκα ἔτη τοὺς ἐσυκοφάντησαν ὡς ἀνθρώπους πλήρεις παθῶν καὶ μίσους καὶ δόλου, τοὺς ἐξηυτέλισαν ὡς ὑπομένοντας τὴν δουλείαν καὶ τὴν διαφθορὰν καὶ εἰς μίαν ἡμέραν ἔδειξαν οὗτοι πόσον εἶναι ζηλότυποι τῆς ἐλευθερίας των, πόσον εἶναι ἐπιεικεῖς μετὰ τὴν νίκην, πόσον εἶναι γενναῖοι πρὸς τοὺς προξένους τῆς δυστυχίας των».

Ε. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΣΤΑΓΟΝΕΣ

Ἐὰν τὰ παραπτώματα τοῦ ἔρωτος εἴνε συγγνωστά, πρέπει νὰ συγχωρῶνται πρὸ πάντων εἰς τὰς γυναῖκας, αἵτινες δι' αὐτοῦ βασιλεύουσι.

✱

Σωφρονίζονται ὅσοι δὲν εἶνε πλέον εἰς θεοῦ ν' ἀρέσκωσιν εἰς τὰς γυναῖκας.

✱

Ἦδον ἕνεκα τῆς ὁποίας εἶμεθα βέβαιοι ὅτι βραδύτερον θὰ μεταμεληθῶμεν, δὲν εἶνε εὐχάριστος.

✱

Ἄς ἐξηγήσῃ ὅστις δὲ αἰαί τὰς γυναῖκας.

✱

Δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν ἀπὸ τὰς μᾶλλον ἐντιμους γυναῖκας νὰ μὴ ἔχωσι πανουργίαν· ἡ πρώτη ἔμφυτος ὁρμὴ τῶν ἀρίστων ὡς καὶ τῶν χειρίστων εἶνε ὁ δόλος.

ΤΟ ΕΑΡ

Η ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΕΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΦΑΡΙΣΑΙΟΥ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ: — ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΣΥΣΣΙΤΙΣΙΝ

Σ ΤΟΝ ΝΑΖΩΡΑΙΟ

Ἐμπρός 'ς τὸ μαῦρό σου σταυρὸ
 ποῦ ὁ Κυρηνναῖος ἔφερε 'ς τὸν ὄμο
 κι' ἀκολουθοῦσες ταπεινὸς 'ς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ δρόμο,
 ἔμπρός ἐδῶ 'ς τὸ μαῦρό σου σταυρὸ,
 μὲ πλανεμένους λογισμοὺς, μὲ νοῦ σκοτεινιασμένο,
 γονατιστὸς παρακαλῶ, γονατιστὸς προσμένω
 παρηγοριὰ τοῦ πόθου μου νὰ βρῶ.

Ἡ σκέψι ἐκούρασε τὸ νοῦ,
 ἢ ἐπιστήμη ὀλημερίς μ' ἀνοίγει
 τῆ θύρα τάφου σκοτεινοῦ κ' εἶν' ἢ ἐλπίδα λίγη
 πῶς εἶν' ἐκείνη ἢ θύρα τ' οὐρανοῦ·
 ὁ τάφος ὅπου καρτερεῖ μ' ἀχόρταγο τὸ στόμα
 μοῦ δείχνει μέσ' 'ς τὰ βάθη του ἀραχνιασμένο χῶμα
 γιὰ κατοικία ἀτέλειωτη τοῦ νοῦ.

Κ' ἢ ἄλυτα ἐπιθυμιά,
 τὰ ὄνειρατα κ' οἱ πόθοι κ' ἢ ἐλπίδες,
 ἢ χνουδωταῖς κι' ἀνεγγικταῖς τοῦ βίου χρυσαλίδες,
 θ' ἀκολουθήσῃ τότε κάθε μιὰ
 τῆς σάρκες καὶ τὰ κόκκαλα, ποῦ ὁ τάφος θεὸς νὰ κλείσῃ,
 σὰν ἀστραπῆς ἀναλαμπὴ ἢ κάθε μιὰ θὰ δόσῃ
 'ς τὴ σκοτεινὴ τοῦ τάφου ἐρημιὰ.

Κι' αὐτὴ ἢ ἀγάπ' ἢ φλογερή,
 ποῦ μέρα-νύκτα καίει τὰ σωθικά μου,
 θ' ἀκολουθήσῃ τὸ κορμὶ καὶ θ' ἀπομεινῇ χάμου,
 ἢ θεὸς νὰ δόσῃ ἀγάλια σὰν κερί.

Καὶ τὰ ροδόψτερα φιλιὰ ὁ μαῦρος τάφος κλείνει
 Κι' οὔτε μιὰ μόνη ἐνθύμησι ὁ ἔρωτας ἀφίνει
 'ς τὴ μαρμαρένια πλάκα τὴν ψυχρῆ.

Ἡ ἰδέα, ἢ σκέψι, οἱ λογισμοὶ
 δὲν εἶνε ἄλλου κόσμου θρέμμα.
 τὰ νεῦρα τοὺς ἐγέννησαν, τοὺς ἔθρεψε τὸ αἷμα·
 εἶνε κλιμακωτοὶ χρωματισμοὶ
 αἰώνιου πόθου τῆς ζωῆς ποῦ 'ς τὸ σκουλίκι ἀρχίζει,
 αἰώνιου πόθου τῆς ζωῆς ποῦ γιὰ νὰ βρῆ βαδίζει
 τοῦ ἀκούραστου θανάτου τὴ στιγμή.

Ἐμπρός 'ς τὸ μαῦρο σου σταυρὸ
 ποῦ ὁ Κυρηνναῖος ἔφερε 'ς τὸν ὄμο
 κι' ἀκολουθοῦσες ταπεινὸς 'ς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ δρόμο,
 ἔμπρός ἐδῶ 'ς τὸ μαῦρο σου σταυρὸ,
 μὲ πλανεμένους λογισμοὺς μὲ νοῦ σκοτεινιασμένο,
 γονατιστὸς παρακαλῶ, γονατιστὸς προσμένω
 παρηγοριὰ τοῦ πόθου μου νὰ βρῶ.

Χριστέ, 'στὰ τόσα δάκρυα ποῦ χύνει ὁ κόσμος ὄλος
 ἀπ' τὴ στιγμή ποῦ ἐσχίστηκε τῆς ἐκκλησιᾶς ὁ θόλος
 ὡς τὴ στιγμή τὴν ἕστερη ποῦ ὁ ἥλιος θεὸς νὰ δόσῃ
 καὶ σὲ σκοτάδι παγωνιάς τοὺς κόσμους θὰ βυθίσῃ,
 Χριστέ, 'στὰ τόσα δάκρυα δέξου καὶ τὰ δικά μου,
 δάκρυα βγαλμέν' ἀπ' τὴν καρδιά κι' ἀπὸ τὰ σωθικά μου.

'Σ τὸ νοῦ μου μέσα, 'ς τὴν καρδιά, 'ς τὰ πλάχνα μου, 'ς τὸ αἷμα
 σὲ νοιώθω πνεῦμα οὐράνιο καὶ τῆς ἀγάπης θρέμμα·
 τῆς φωτερῆς σοφίας σου μ' ἐπότισε τὸ γάλα
 'ς τὰ σπάργανα, μ' ἀνάθρεψε μ' ὄνειρατα μεγάλα,
 μοῦ χάρισε τὴν πρώτη μου παρηγορήτρα ἐλπίδα
 γιὰ μιὰ πατρίδα δεύτερη, παντοτεινὴ πατρίδα,

Τόσο πολὺ σ' ἀγάπησα ποῦ ἐπόνεσα 'ς τ' ἀλήθεια
 ὅταν ἡ λόγχη ἐπέρασε τ' ἀθάνατά σου στήθια·
 τόσο πολὺ σ' ἀγάπησα ποῦ ἐδάκρυσα μὲ πόνο
 'ς τὰ περιγέλια τοῦ λαοῦ, 'ς τῶν Φαρισαίων τὸ φθόνο·
 τόσο πολὺ σ' ἀγάπησα, ποῦ ὁ νοῦς μου ὅταν σὲ φθάνῃ,
 φερῶ κ- ἐγὼ 'ς τὸ μέτωπο τ' ἀκάνθινο στεφάνι.

'Σ ταῖς λύπαις μου ἐσῆκωσα τὰ μάτια μου σὲ σένα
 κι' ἀντίκρισα τὰ μάτια σου θολὰ καὶ δακρυσμένα
 καὶ τὴ φωνή σου ἀκουσα λόγια γλυκὰ νὰ λέη:
 'Ἄλλοι 'ς αὐτὸν ποῦ χαίρεται, χαρὰ 'ς αὐτὸν ποῦ κλαίει,
 γιὰ τὸν κόσμον ποῦ περνᾷ κι' ἀδιάκοπα γυρίζει
 φερόβεται πάντοτε ἢ χαρὰ, ἢ λύπη πάντα ἐλπίζει.

'Ηχολογοῦν τὰ λόγια σου μεσ' 'ς τὴν καρδιά μου ἀκόμα
 περὶ διάφανα ἀπ' τὸν ἀνεμο κι' ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὸ χρῶμα·
 ἢ λάμψι ποῦ ἐτριγύρισε τ' ὠραῖο σου κεφάλι
 'ς τὴν ὥρα τοῦ θανάτου σου, 'ς τὴν ὥρα τὴ μεγάλη
 ὡσὰν τὸ φάρο μ' ὀδηγεῖ καλὸ λιμάνι ναῦρω
 'ς τοῦ βίου μου τὸ πέλαγο τὸ σκοτεινὸ καὶ μαῦρο

Χριστέ, ποῦ μᾶς ἐπότισες μὲ τὴν αἰώνια ἀγάπη
 κ' ἐδύθισες 'ς τὰ-τάρταρα τοῦ τρόμου τὸ σατράπη
 κ' ἐκήρυξες γιὰ βασιλῆα τὸ πνεῦμα, Ναζωραῖε,
 χαριτωμένε μου ἀδελφε κι' ἀπάρθενε κι' ὠραῖε,
 ἀντάρτης ἐσηκώθηκε τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὸ θρόνο
 κι' ἢ ἐπιστήμη σὲ θωρεῖ γιὰ νομοθέτη μόνο.

Ποῦ πάει ἢ ἀθανασία σου; Μέσα 'ς τὸ μαῦρο μνήμα
 λύνει τοῦ ἀθώου ἢ ἀρετῆ, τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸ κρῖμα
 κι' ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ κακοῦ κι' ἀπ' τοῦ καλοῦ τὸ σῶμα
 φυτρώνουν λούλουδα τῆς γῆς κι' ἔχουν τὸ ἴδιο χρῶμα
 κ' ἔχουν τὴν ἴδια μυρωδιά κι' ἔχουν τὴν ἴδια χάρι
 καὶ γέρνει τὸ καθένα των ἴδια δροσιὰ νὰ πάρῃ.

Ἡ ἐπιστήμη ἐστένεψε τοὺς πόθους, τὰ ὄνειρά μας
 ἢ σκέψι ἐφαρμάκωσε τὴ λογιστὴ χαρὰ μας,
 ἢ ἐλπίδα ἀθάνατης ζωῆς σαδανωμένη γέρνει
 καὶ μόνο νεκρολούλουδα γύρω 'ς τοὺς τάφους σπαίρνει
 ἔχασ' ἢ δύστυχη ψυχὴ τὴ δεύτερη πατρίδα
 κι' ἢ πίστι ἀπέθανε μαζί μὲ τὴ γλυκειὰν ἐλπίδα.

Καὶ τώρα ὅταν τὰ μάτια μου θολὰ τὰ δάκρυα βρέχουν
 κι' οἱ λογισμοὶ μου 'ς ὄνειρα δόξης κι' ἀγάπης τρέχουν
 κι' ὁ νοῦς μὲ πόθους φλογερούς τὰ στήθη μου γεμίζει
 ποῦ θεὸς ἢ δύστηχη ψυχὴ τὸ χορτασμὸ νὰ ἐλπίζει·
 ἀφοῦ προσμένει πάντοτε ὁ τάφος ἀνοιγμένος
 κι' εἶν' ἢ ζωὴ μας λιγοστὴ κι' ὁ χρόνος μετρημένος;

Χριστέ, 'στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μὲν' ἢ σκιά σου ἀκόμα...
 ἀνοίξε τὸ γλυκόλογο καὶ θεϊκό σου στόμα,
 κάνε με πάλι νὰ χαρῶ καὶ νὰ πιστέψω πάλι
 σὲ μιὰν ἀθάνατη ζωὴ, σὲ μιὰ ζωὴ μεγάλη,
 γιὰ τὴν δὲν θέλω σκοτεινὸς ὁ τάφος νὰ σκεπάσῃ
 τοὺς πόθους μου, ποῦ δὲν ἔμπορεῖ ἢ γῆ νὰ τοὺς χορτάσῃ.

Ἐμπρός 'ς τὸ μαῦρό σου σταυρὸ ποῦ ἐσῆκωσες τὸν ὄμο
 κι' ἀκολουθοῦσες ταπεινὸς 'ς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ δρόμο,
 ἔμπρός 'ς τὸ μαῦρο σου σταυρὸ,
 μὲ πλανεμένους λογισμοὺς, μὲ νοῦ σκοτεινιασμένο,
 γονατιστὸς παρακαλῶ, γονατιστὸς προσμένω
 παρηγοριὰ νὰ βρῶ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΣΙΩΠΗ

La vête des montagnes sommeille ;
la vallée, le rocher et la caverne sont muets.
ALEMAN

Καὶ εἶπεν ὁ Δαίμων πρὸς με, θέτων τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου.

— Θέλει λαλήσει περὶ χώρας πενθίμου, χώρας ἐν Λιβύῃ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Ζαΐρας. Ἐκεῖ οὐκ ἔστιν ἡσυχία, οὐδ' ἀνάπαυσις, οὐδὲ σιωπή.

Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ εἰσὶν ὠχρά, τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ νοσηρά. Δὲν ρέουσιν ἐν θαλάσῃ, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἐρυθρὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἡλίου, σάλλονται αἰώνως μετὰ θορύβου. Ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ τούτου ἐν τῇ ἐλυώδῃ κοίτῃ αὐτοῦ εἰς ἀπόστασις πολλῶν μυλίων ἐκτείνεται ὠχρά ἔρημος γιγαντιαίων νυμφαίων. Στεναζοῦσιν αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ ἐν τῇ ἐρημίᾳ ταύτῃ καὶ τεῖνουσιν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ μακρὰ αὐτῶν στελέχη, καὶ ἀνακινῶσι ἐκατέρωθεν τὰς ἀθανάτους κεφαλὰς των. Καὶ ἐξέρχεται αὐτῶν συγκεχυμένος θόρυβος, θόρυβος ὑπογείου χειμάρρου, καὶ στενάζουσιν αἱ μὲν πρὸς τὰς δέ.

Καὶ ἐτίθη ὄριον τοῦ βασιλείου αὐτῶν τὸ ὄριον ὑψηλόν, σκτεινόν, ἐσθερὸν δάσος.

Ἐδῶ, ὡσεὶ τὰ κύματα περὶξ τῶν Ἐβρίδων μικρὰ δένδρα ἀνακινοῦνται πάντοτε. Καὶ ἄνεμος οὐ πνέει ἐν οὐρανῷ. Καὶ τὰ πρωτόγονα δένδρα αἰώνως κλίνουσιν ἐκατέρωθεν ἐν καταχθονίῳ θορύβῳ. Καὶ ἐκ τῶν ὑψηλῶν των κορυφῶν, στάγδην ρεῖ αἰωνία δρόσος. Καὶ εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν, δηλητηριώδη φυτὰ συστρέφονται ἐν ἀνιούχῳ ὕπνῳ. Καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς των τὰ νέφη, κατακρημνίζονται, πάντοτε πρὸς δισμᾶς διωκόμενα καὶ διαρρηγνυται εἰς καταρράκτην ὀπισθεν τοῦ ἀνυψομένου ὀρίζοντος. Καὶ ἄνεμος ἐνπνέει ἐν οὐρανῷ καὶ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Ζαΐρας οὐκ ἔστιν ἡσυχία, οὐδ' ἀνάπαυσις, οὐδὲ σιωπή.

Ἐγένετο νύξ καὶ ἐγένετο βροχή. Καὶ ἰστάμην ἐν τῷ τέλματι τῶν νυμφαίων καὶ ἡ βροχὴ ἔπιπεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ αἱ νυμφαῖαι ἔστενον αἱ μὲν πρὸς τὰς δὲ ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖᾳ τῆς φρονήσεώς των.

Ἡ σελήνη ἀνέτειλεν ἐν μέσῳ τῆς νεκρικῆς ὀμίχλης καὶ ἦτον ὑπέρεθρος. Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσαν ἐπὶ ὑψηλὸν βράχον φανόν, ὑψοῦμενον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, φωτιζομένου ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς σελήνης. Καὶ ὁ βράχος ἦτο φαῖος καὶ ὑψηλὸς καὶ ἀπαίσιος. — Καὶ ὁ βράχος ἦτο φαῖος. Ἐπὶ τοῦ μετώπου ἦσαν κεχαρῶδη γράμματα, καὶ ἐπροχώρησα ἐν τῷ τέλματι τῶν νυμφαίων, προχωρῶν πρὸς τὴν ὄχθην, καὶ ἐπλησίασε τὴν ὄχθην καὶ διέκρινα πλέον τὰ γράμματα, ἀλλὰ δὲν ἀνεγίνωσκον αὐτὰ καὶ ἐπέστρεφον πάλιν πρὸς τὸ τέλμα. Ἡ σελήνη ἔλαμψε πλέον ἐρυθρὰ καὶ ἐστράφη καὶ εἶδον τὸν βράχον καὶ τὰ γράμματα ταῦτα ἦσαν — ΕΡΗΜΩΣΙΣ.

Καὶ παρετήρησα ὑψηλὰ καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τοῦ βράχου, ἵστατο ἄνθρωπος, καὶ ἐκρίβην ἐν ταῖς νυμφαίαις ὅπως κατασκοπεύσω τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἦτον μεγαλοπρεπῆς καὶ ὑψηλὸς καὶ ἀπὸ τῶν ὤμων μέχρι τῶν ποδῶν κεκαλυμμένος ἐν Ρωμαϊκῇ τηβένῳ καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ του ἦσαν χαρακτηριστικὰ θεότητος διότι καὶ παρὰ τὴν νύκτα, καὶ τὴν ὀμίχλην, καὶ τὴν σελήνην, ἔλαμπον τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου του. Καὶ τὸ μέτωπόν του εὐρὺ καὶ σκεπτικὸν καὶ τὸ βλέμμα του ἀπλανές ὑπὸ τὴν φροντίδα καὶ εἰς τὰς ρυτίδας τῶν παρειῶν των ἀνέγνωσα τὰς λύπας, τὴν κόπωσην, τὴν αὐδίαν τοῦ κόσμου καὶ μεγάλην τὴν ἔφεσιν πρὸς τὴν ἀπομόνωσιν.

Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκαθέσθη ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ καὶ περιεπλάνησε τὸ βλέμμα του γύρω ἐν τῇ ἐρημίᾳ. Παρετήρησε τοὺς ἀνυσύχους θάμνους καὶ τὰ πρωτογενῆ δένδρα, ἤγειρε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ βλέμματα καὶ εἶδε τὰ νέφη καὶ τὴν ὑπέρεθρον σελήνην. Καὶ συνεσπειράθη ἐντὸς τῶν νυμφαίων καὶ θεώρουν τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔτρεμεν ἐν τῇ ἐρημίᾳ. Ἐν τούτοις ἡ νύξ ἐπροχώρει καὶ ἐκάθητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦ βράχου. Καὶ ἀπέσυρε τὰ ὄμματα τοῦ ὀρανοῦ καὶ προσέβλεψε τὸ πένθιμον ποτάμιον τῆς Ζαΐρας καὶ τὰ κύτρινα καὶ πένθιμα ὕδατα καὶ τὰς λεγεῶνας τῶν νυμφαίων. Καὶ ἤκουσεν ὁ ἄνθρωπος τὸν ψιθυρὸν τῶν νυμφαίων, τὸν μουρμουρισμὸν ὅστις ἐξήρχετο ἐξ αὐτῶν. Καὶ ἀνασπειροῦμην ἐν τῇ κρύπτει μου καὶ κατεσκόπευεν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔτρεμεν ἐν τῇ ἐρημίᾳ. Ἡ νύξ ἐν τούτοις ἐπροχώρει καὶ ἐκάθητο αὐτὸς ἐπὶ τοῦ βράχου.

Τότε ἐκρύβην εἰς τὰ μακρινὰ βάθη τοῦ τέλματος καὶ ἐβάδισα ἐπὶ τοῦ κυμαινομένου δάσους τῶν νυμφαίων καὶ ἐκάλεσα τοὺς ἱπποποτάμους τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τὰ βάθη τοῦ τέλματος. Καὶ οἱ ἱπποπόταμοι ἀκούσαντες τῆς φωνῆς μου ἤλθον μετὰ τῶν βεεμοῦθ μέχρι τῆς βάσεως τοῦ βράχου καὶ ἠρυθρίασαν φοβερῶς ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης. Συνεσπειρώμην πάντοτε ἐν τῇ κρύπτει μου καὶ κατεσκόπευον τὰς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔτρεμεν ἐν τῇ ἐρημίᾳ καὶ ἐν τούτοις ἡ νύξ ἐπροχώρει καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ βράχου.

Τότε κατηράσθη τὰ στοιχεῖα μετὰ τὴν κατάρα τοῦ θορύβου, καὶ καταυγὴ φοβερὰ ἐξερράγη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἄνεμος δὲν ἔπνεε καὶ ὁ οὐρανὸς κατέστη μολύβδινος ὑπὸ τῆς βιαιότητος τῆς τρικυμίας — καὶ ἡ βροχὴ ἔπιπτε τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου — καὶ τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ ἐπληθύνθησαν καὶ τὸ ποτάμιον ἀνέβρασε καὶ αἱ νυμφαῖαι ἐκρότουσαν καὶ τὸ δάσος ἐθρύπτετο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ ὁ κεραυνὸς ἐβρόντα καὶ ἡ ἀστραπή ἔλαμπε καὶ ὁ βράχος ἐσειετο ἐκ θεμελίων αὐτοῦ. Καὶ πάντοτε συνεσπειρώμην ἐν τῇ κρύπτει μου ὅπως κατασκοπεύσω τὸν ἄνθρωπον καὶ ὁ ἄνθρωπος

πρὸς ἔτρεμεν ἐν τῇ ἐρημίᾳ... ἐν τούτοις ἡ νύξ ἐπροχώρει καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ βράχου.

Τότε ὠργίσθη καὶ κατηράσθη διὰ τῆς κατάρας τῆς σιωπῆς, τὸ ἰστάμιον καὶ τὰς νυμφαίας καὶ τὸν ἄνεμον καὶ τὸ δάσος καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν βροντὴν καὶ τοὺς ἀναστεναγμοὺς τῶν νυμφαίων. Καὶ ἐπλήγησαν ὑπὸ τῆς κατάρας καὶ ἐγένοντο ἄφωνοι. Καὶ ἀνέκοψεν ἡ σελήνη τὴν τροχιάν, — καὶ ὁ κεραυνὸς ἐξέπνευσε — καὶ ἡ ἀστραπή ἐσθέσθη — καὶ τὰ ὕδατα ἐπανῆλθον ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῶν — καὶ τὰ δένδρα ἔπαυσαν παλλόμενα — καὶ αἱ νυμφαῖαι δὲν ἐστέναζον πλέον — καὶ δὲν ἠκούσθη ὁ ἐλάχιστος θόρυβος ἐν τῷ πλήθει αὐτῶν καὶ οὐδ' ὁ ἀσθενέστατος ἤχος ἐν τῇ ἀπειρῷ ἐρήμῳ. Καὶ εἶδον τὰ γράμματα τοῦ βράχου καὶ τὰ γράμματα ἤλαξαν καὶ τὰ γράμματα ἔγραψον — ΣΙΩΠΗ καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπεσαν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶτο ὠχρὸς ἐκ τοῦ τρόμου. Βιαίως ἔγειρε τὴν χεῖρα πρὸς τὴν κεφαλὴν καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ βράχου καὶ ἠκροάσθη. Ἀλλὰ δὲν ἠκούετο φωνὴ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ τὰ γράμματα ἐπὶ τοῦ βράχου ἔγραψον ΣΙΩΠΗ. Καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἐφρικίασε καὶ ἐστράφη καὶ ἔφυγε μακρὰν, μακρὰν καὶ οὐκ εἶδον αὐτὰ πλέον.

— Ὑπάρχουσι λοιπὸν ὠρατοὶ μῦθοι εἰς τὰ βιβλία τῶν μάγων — εἰς τὰ μελαγχολικὰ βιβλία τῶν μάγων τὰ δεδεμένα διὰ σιδήρου ὑπάρχουσι λοιπὸν λέγει, ἔξοχοι ἱστορίαι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς ἰσχυρᾶς θαλάσσης καὶ τῶν πνευμάτων τὰ ὅποια ἐβασίλευσαν ἐπὶ τοῦ πόντου καὶ τῆς γῆς, καὶ τοῦ ἐπιβάλλοντος οὐρανοῦ ὑπῆρχεν ἐπίσης, ἀξία καὶ ἐπιστήμη εἰς τοὺς λόγους τοὺς λεχθέντες ὑπὸ τῶν Σιβυλῶν, καὶ ἅγιοι, ἅγιοι λόγοι ἠκούσθησαν ὑπὸ τῶν σκυθρωπῶν φύλλων τῶν σειομένων περὶξ τῆς Δοδώνης: ἀλλ' ἐπειδὴ εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ Ἀλλάχ ζῆ, σιλάττω τὴν ἱστορίαν αὐτὴν τὴν ὁποίαν μοὶ διηγήθη ὁ δαίμων, ὅταν ἐκαθέσθη πλησίον μου ἐν τῇ σιᾷ τοῦ τάφου, ὡς τὴν μᾶλλον καταπλήττουσαν πασῶν! Καὶ ὅταν ὁ Δαίμων ἐπεράτωσε τὴν διήγησίν του ἐπανεπέσει ἐν τῷ τάφῳ γελῶν. Δὲν ἠδυνήθη νὰ γελᾷ μετὰ τοῦ δαίμονος καὶ μετὰ κατηράσθη ἐξελθὼν διότι δὲν ἠδυνήθη νὰ γελᾷ μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ λόγος ὅστις κατοικεῖ ἐν τῷ τάφῳ δὲν ἐξῆλθεν, καὶ κατεκλίθη παρὰ τοὺς πόδας τοῦ δαίμονος καὶ τὸν παρετήρει σκαρδαμικτεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς.

(Edgard Poe)

Φ.

Αἱ γυναῖκες δὲν δύνανται νὰ ἐνοήσωσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνδρες ἀφιλοκερδέες ἐν ταῖς πρὸς αὐτὰς σχέσεσιν.

✱

Αἱ γυναῖκες καὶ οἱ νέοι δὲν ἀποχωρίζουσι τὴν ἐκτίμησιν πράγματός τιος ἀπὸ τὰς ὀρέξεις των.

ΣΑΜ-ΕΛ-ΝΕΣΙΜ

Τὸ ὠχρόν μας Μισίρι
 με βέλη ὁ ἥλιος πλήρην
 πικρίας καὶ πείσματος καίει καὶ δέρει,
 καὶ με δίψαν καὶ νόσον τὸ καταπονεῖ.

Τὸ γλυκύ μας Μισίρι
 ἐν μιᾷ γελαστῇ πανηγύρει
 μεθᾶ, λυσμονεῖ, καὶ κοσμεῖται, καὶ χαίρει,
 καὶ τὸν τύραννον ἥλιον περιφρονεῖ.

Τὸ εὐτυχές Σάμ ἐλ Νεσίμ τὴν ἀνοιξιν ἀγγέλλει,
 τῆς ἐξοχῆς πανήγυρις ἀθάω.

Κενοῦτ' ἢ Ἀλεξάνδρεια, κ' οἱ δρόμοι οἱ πυκνοὶ τῆς
 Τὸ εὐτυχές Σάμ ἐλ Νεσίμ νὰ ἐωρτάσῃ θέλει
 ὁ ἀγαθὸς Αἰγύπτιος καὶ γίνεται σκηνίτης.

Ἀπὸ παντοῦ ἐξέρχονται τ' ἀθρόα

Τῶν φιλεόρτων τάγματα. Πληροῦται τὸ Γκαμπάρι
 καὶ ἡ γλαυκὴ, ῥεμβώδης Μαχμουδιά.

Τὸ Μέξ, τὸ Μωχαρέμβει, τὸ Ράμλιον πληροῦνται
 Καὶ ἀμιλλῶντ' αἱ ἐξοχαὶ τὰ πλεῖστα τίς θὰ πάρῃ
 κάρβα, ἐφ' ὧν πλήθη λαοῦ εὐδαίμων' ἀφικνοῦνται
 ἐν σοβαρᾷ, ἡσύχῳ εὐθυμίᾳ.

Διότι ὁ Αἰγύπτιος καὶ εἰς τὸ πανηγύρι
 διατηρεῖ τὴν σοβαρότητά του·

Μ' ἄνθη κοσμεῖ τὸ φέσι του· ἀλλὰ τὸ προσωπὸν του
 εἶν' ἀπλανές, Μονότονον ἀσμάτιον μαρμύρει,
 χαρούμενος. Κέφι πολὺ ἔχ' εἰς τὸν λογισμὸν του,
 ὀλίγιστον εἰς τὰ κινήματά του.

Δὲν ἔχει τὸ Μισίρι μας πλουσίαν πρασινάδα,

δὲν ἔχει ρύακας τερπνοὺς ἢ βρύσεις,
 δὲν ἔχει ὄρη ὑψηλὰ καὶ με σκιὰν εὐρείαν.
 Ἄλλ' ἔχει ἄνθη μαγικά, πύριν ἀπὸ τὴν δάδα
 τοῦ Φθα πεσόντα· πνέοντα ἄγνωστον εὐωδίαν
 μῦρα ἐν οἷς λειποθυμεῖ ἡ φύσις.

Ἐν μέσῳ κύκλου θαυμαστῶν θερμῶς ἐπευφημεῖται
 γλυκὺς μογάννι φήμης εὐρυτάτης·

Ἐν τῇ τρεμούσῃ του φωνῇ ἐρωτικαὶ ὀδύνη
 στενάζουσι· τὸ ἄσμα του πικρὰ παραπονεῖται
 κατὰ τῆς ἐλαφρᾶς Φατμᾶ ἢ τῆς σκληρᾶς Ἐμίνε
 κατὰ τῆς Ζέναπ τῆς πονηροτάτης.

Μὲ τὰς σκηνάς τὰς σκιεράς καὶ τὸ ψυχρὸν σερμπέτι
 διώκονται ὁ καύσων καὶ ἡ σκόνη
 Φεύγουν αἱ ὦραι ὡς στιγμαί, ὡς ἵπποι ἐσπευσμένοι
 ἐν πεδιάδι ὀμαλῇ καὶ ἡ λαμπρὰ των χαίτη
 ἐπὶ τῆς πανηγύρεως φιδρῶς ἐξαπλωμένη
 τὸ εὐτυχές Σάμ ἐλ Νεσίμ χρυσόνει.

Τὸ ὠχρόν μας Μισίρι
 με βέλη ὁ ἥλιος πλήρη
 πικρίας καὶ πείσματος καίει καὶ δέρει
 καὶ με δίψαν καὶ νόσον τὸ καταπονεῖ.

Τὸ γλυκύ μας Μισίρι
 ἐν μιᾷ γελαστῇ πανηγύρει
 μεθᾶ, λησμονεῖ, καὶ κοσμεῖται, καὶ χαίρει
 καὶ τὸν τύραννον ἥλιον περιφρονεῖ.

ΚΩΝΣΤΑΧΤΙΝΟΣ Φ. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΜΕ ΠΑΝΙΑ

Φύσ' ἀγεράκι δροσερό, φύσα μονάχο
 Σὺ κατὰ τὴ στεριά, νὰ σ' ἔχω πάντα πρύμα
 Κι' ἄς ντὸ δρόμο μου ξέρες ἢ ρουφήχτρες λάχω
 Ὅ,τι κι' ἂν τύχη φύσα ἐσὺ δὲ θᾶχης κρίμα.

Ἐκεῖ 'ς τὴν ἔρμη ἀκρογιαλιά ποῦ σπᾶς τὸ βράχο
 Παντοτινὰ βογγῶντας τ' ἀγριεμένο κύμα,
 Ἐκεῖ 'ς ἐν ἄσπρο ἀσκηταριὸ θάθελα νᾶχω
 Τῆς ἀποδέλοιπης πικρᾶς ζωῆς μου μνήμα.

Ἄχ ἀσημένια μου ἀντηλιά μεσ' 'ς τὴν ἀφράτη
 Ἄνατριγίλα τοῦ πελάου, μονάχη ἐσένα
 Στερνή μου θᾶχω συντροφιά πάντα γελάτη.

Κι' ὅταν χαρούμενος ὁ γλᾶρος μ' ἀπλωμένα
 Φτερὰ χουγιάξῃ κατὰ σέ, τότε ἴσως κάτι
 Σᾶν εὐτυχιάς λαχτάρα θᾶρθῃ καὶ 'ς ἐμένα

Θ. ΚΑΛΟΧΕΡΗΣ

ΑΣΙΑΤΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἡ ὀνοματοθεσία παρὰ τοῖς Ἀσιατικοῖς ἔθνεσι

Προκειμένου περὶ τῆς ὀνοματοθεσίας παρὰ τοῖς Ἀσιατικοῖς ἔθνεσιν ὁμολογητέον ὅτι ὑπάρχουσι λίαν διάφοροι συνήθειαι παρ' αὐτοῖς, ὧν ἄπομαιο τῆς ἀφηγήσεως αὐτῶν.

Οἱ μὲν Ὀθωμανοὶ μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν τῆς τῶν παιδῶν γεννήσεως δεῖ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἀπὸ κοινοῦ σκεπτόμενοι θέτουσι τὰ ὀνόματα τῶν τέκνων αὐτῶν ἄνευ τελετῆς τινος ἢ διατυπώσεως, ἀποδίδουσιν αὐτῶν ἓν ὄνομα ἢ καὶ πολλάκις δύο μετὰ ἐπωνύμου τινος οἷον *Μεχμέτ Ἀτῦ-Ὀλλῶλ, Μουσταφῶ Ἀαρίφ, Ἐμετιλλῶλ Ναφιῦ, Ἐμινέ Μουσαλίχ*.

Πολλάκις δεῖ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ θέτουσι τὰ ἴδια αὐτῶν ὀνόματα, ἢ τῶν πατέρων καὶ συγγενῶν αὐτῶν. Οὐδέποτε θέτουσιν ἐπὶ τινος ὀνόματος τὸ πατρωνυμικόν, εἰμὴ ἐπὶ ἀγνώστων ἢ ἐπὶ διαστολῆ συνωνύμου τινος, οἷον *Χουσεῖν Τζεμὴλ Ναμὶκ πασσα γαδέ, Μεχμέτ Χασάν Τοσοῦν γαδέ, Ἀλῆ Φουὰτ Ἀαλῆ πασσα γαδέ*.

Οἱ Ὀθωμανοὶ πλειστάκις χρῶνται ἀραβικῶ τῷ τρόπῳ ἐν τοῖς ὀνόμασιν αὐτῶν καὶ ἰδίως ἐν ταῖς σφραγίσιν αὐτῶν τὴν λέξιν *πίν*, σημαίνουσαν υἱόν· οἷον *Νουσερέτ πίν Βεσῆμ* καὶ ἐπ' αὐτοῦ *Ἄν Νάσρε-χου*, δηλ. ὁ *Νουσερέτ υἱὸς Βεσῆμ* ὁ Θεὸς εἶη ἀρρωγός, ὅστις ἄλλας «*Ἡ ἀποσίωσις μου εἰς τὸν Πλάστην, ὁ δούλος τοῦ Ὀσμάν*» ἐν ἑτέρᾳ σφραγίδι «*Εὐδόκησον Κύριε τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ Μουρτεζῶν*» καὶ ἀλλαχῶ «*ὁ ταπεινὸς ἐν Κυρίῳ τῷ Ὑψίστῳ Χασάν*» ἀφειθέσαν αὐτῶν τὰ παραπτώματα· ἐν ἑτέρᾳ «*Δούλος τοῦ Θεοῦ Μεχμέτ Σαῖδ*» ἐν δὲ ταῖς σφραγίσιν τῶν ἡγεμόνων «*Ἀναξ Ἀβδούλ-Χαμὶδ υἱὸς Μετζήτ, ὁ ἀείποτε τροπαιοῦχος*»· Ἐν δὲ τῇ σφραγίδι τοῦ προφήτου Μωάμεθ τὸ ἐξῆς :

Σεφλου μουτάουμ νεβίγιουμ κερὶμ,
Κασίμουμ τζεσίμουμ βεσίμουμ βεσῆμ.

ἐν ἐμμέτρῳ δὲ μεταφράσει ἔχει οὕτως :

Ἄρχων, προφήτης εὐμενῆς πρὸς τὸν Θεὸν πρεσβεῦων,
Περικαλλῆς καὶ κραταῖος φιλοφρων προστατεύων.

Παρὰ δὲ τοῖς Ἀραβὶ χριστιανοῖς ἐπικρατεῖ συνήθεια τοιαύτη, ὥστε ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ παιδίου ὁ πατὴρ θέτει αὐτῶν ἓν ὄνομα, προσλαμβάνον καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὡς καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ, οἷον *Ματζήτ Σαοὺλ Γαλέπ* διὰ τῆς ὀνοματοθεσίας ταύτης δύναται τις νὰ ἀνατρέξῃ ἱεραρχικῶς εἰς τὸν πρῶτον ἀρχηγόν τῆς φυλῆς *Σεῖχ* καὶ νὰ ἀνεύρῃ ὀλόκληρον οἰκογενειακὸν σύνδεσμον ἄνω τῶν 500 ἐτῶν.

Παρὰ δὲ τοῖς πρεσβεύουσι τὸν Μωαμεθανισμόν ἡ ὀνοματοθεσία γίνεται παρὰ τοῦ πατρὸς προσθέτοντος καὶ τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα μετὰ τῆς λέξεως *πίν* ὡς δὲ *πίνε* θυγάτηρ· οἷον *Κατάν πίν, Μεχμέτ καὶ Φατμῶ πίν* Ἀλῆ.

Πολλάκις ἐν τῇ προσφωνήσει παραλείπουσι τὸ ὄνομα καὶ λέγουσι μόνον τὸ τοῦ υἱοῦ οἷον Ἄπου *Ματζήτ* ἦτοι ὁ πατὴρ τοῦ *Ματζήτ*. Συνήθως δὲ ἀντὶ τῆς χρήσεως τοῦ ὀνόματος ποιοῦντας χρῆσιν τῆς ἡλικίας, ἣν τινὰ διαίρουσιν ὡς ἐφεξῆς : ἀπὸ ἐνὸς μέχρι τριῶν ἐτῶν καλεῖται *τόφλ* ἀπὸ 4 — 10 ἀ-ἀζη, ἀπὸ 10 — 15 *βελέτ*, ἀπὸ 15 — 20 *μουρελέκ*, ἀπὸ 20 — 25 *Σεπ*, ἀπὸ 25 — 30 *Βέλιγ*, ἀπὸ 30 — 40 *ρουκλόδλ*, ἀπὸ 40 — 50 *χαράμ*, ἀπὸ 50 — 70 *Σεῖχ*, ἀπὸ 70 — 90 Ἀτζήχ.

Παρὰ δὲ τοῖς Ἀφρικανοῖς ἐπικρατεῖ ἡ ἐξῆς συνήθεια, πᾶς πατὴρ δύναται καὶ τοὺς ἐπτά ἢ ὀκτὼ καὶ πλειοτέρους ἀρρενας υἱοῦς του νὰ ὀνοματίσῃ Μωάμεθ καὶ πρὸς διαστολὴν αὐτῶν ἐπιπροσθέτοι τὴν λέξιν πρῶτος, δεῦτερος, τρίτος κλπ. ἐὰν δὲ θυ-

γατέρας τρεῖς ἢ πέντε ἀποκαλεῖ *Φατμῶ*, πρῶτην, δευτέραν καὶ τρίτην κλπ.

Παρὰ δὲ τοῖς Πέρσαις ἐθίσται ἵνα ὁ πατὴρ ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ παιδὸς θέσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἷον *Χασάν Ἀλῆ, Φατμῶ Ἀλῆ*. Ἐν ταῖς ἀνωτέροις τάξεσιν ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος θέτουσι καὶ ἐπιθετὰ τινὰ οἷον *Χάν, Μιρζῶ* κλπ. οἷον *Μιρζῶ Ἀποὺλ Κασήμ*· πολλάκις δὲ τὰ ἐπιθετὰ ταῦτα τίθενται καὶ μετὰ τὸ κύριον ὄνομα οἷον *Χουσεῖν Μιρζῶ*, ἡ δὲ λέξις *Μιρζῶ* σημαίνει τὸ γέννημα ἡγεμόνος, ἄτε παραγομένη ἐκ τοῦ *Ἐμὶρ γαδέ*.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ὀνοματοθεσίας καὶ τῆς ἐπικρατούσης συνήθειας παρὰ τοῖς Ἀσιατικοῖς ἔθνεσι.

Χρ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

(Πρόεδρος τοῦ ἐν Περσείᾳ αὐτοῦρ. ἑμπροσδικεῖου)

ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 15 φύλλον τοῦ Ἀττικῶ Μουσείου κατὰ τυπογραφικὴν ὁλως παραδρομὴν παρελείφθη νὰ τεθῆ κάτωθεν τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον *Τραγουδάκι ποιήματος τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ κ. Μ. Γιαννουκάκη*. Ἐπὶ τῇ παραδρομῇ ταύτῃ ζητούμεν συγγνώμην καὶ παρ' αὐτοῦ καὶ παρὰ τῶν ἀναγνωστών μας.

κυρίαν Ψευδώνυμον, ἐνταῦθα. — Καὶ εὐγένειαν καὶ χάριν καὶ ἀφελίαν εὐρίσκομεν εἰς τοὺς ἀποσταλέντας ἡμῖν στίχους σας, οἵτινες μεθ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις ἀρχαρίου γραφίδος δεικνύουσιν ἀληθῶς καλλιτέχνην τὴν ποιητρίαν των, καλλιτέχνην μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ γραφικοῦ τῆς χαρακτῆρος. Εὐχαρίστως ἀποσπῶμεν ἐνταῦθα δύο ἐκ τῶν τετραστίχων σας :

Τὸ πρῶτ' ἄλλοις ξυπνίσω
καὶ τὸ φῶς πρὶν ἀνεῖλαι,
εἶς', ἀγάπη μου χρυσῆ,
πρῶτη σκέψι μου ἐσῦ.

Καὶ τὸ βράδυ πάλι πίσω
πρὶν τὰ μάτια μου σφαλίσω,
εἶς', ἀγάπη μου χρυσῆ,
ὕστερην μου σκέψι ἐσῦ.

κ. Ρε. Ἐνταῦθα. — Καὶ τὸ διηγημά σας καὶ οἱ στίχοι σας ἀρδέστατοι. Οὐτε μέτρον, οὔτε ἀρμονία φράσεων, οὔτε ἀρμονία ἰδεῶν, οὔτε τίποτε. Κάμετε καλὰ ν' ἀφήσετε τὴν φιλολογίαν ἡσυχον καὶ νὰ παραδοθῆτε ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὴν μελέτην τῆς νομικῆς σας, διότι τὰ ἀποσταλέντα ἡμῖν ἔργα σας δὲν σᾶς δεικνύουν κατάλληλον διὰ ποιητὴν. Αὐτὰ τὰ λέγομεν διὰ τὸ καλὸν σας καὶ διὰ τὴν ἡσυχίαν μας καὶ ἀπορούμεν πῶς καὶ σεῖς ὁ ἴδιος δὲν εἴχετε μέχρι τοῦδε ἐνοήσει τὴν ἥμισυ ποιητικὴν φύσιν σας.

Κυρίαν Α — Διαφέρει πολὺ τὸ αἰσθάνεσθαι ἀπὸ τὸ ἐνοεῖν, ἂν καὶ τὸ δεῦτερον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τοῦ πρώτου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐκθεσις τῆς διαχειρίσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου Γεωργίου καὶ Αἰκατερίνης Χατζῆ-Κώνστα διὰ τὸ ἔτος 1891. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας Ν. Γ. Ἰγγλέση 1892.

Λαόνειος δραματικὸς ἀγών. Κρίσις ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου τῇ 18 Δεκεμβρίου 1891 ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ κ. Νικο-

λάου Καζάξη. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας Ν. Γ. Ἰγγλέση 1892.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Π. Α. Μιτυλήνην. — Π. Ρ. Μ. Πέργαμον ἀπαντήσαμεν καὶ ἐστάλησαν ζητούμεναι ἀποδείξεις. — Κ. Α. Ἀγγρίνον διεύθυνσις ἡλλάγη. — Ν. Π. Ὀδυσσὸν βιβλία ἀπεστάλησαν, ἀρ. 12 εἶνε ὁ τῶν Χριστουγέννων διπλῶς δηλ. 11 καὶ 12. — Κ. Α. Στυλῖδα ἀπαντήσαμεν. — Χ. Π. Πρέβεζα διεύθυνσις ἡλλάγη. — Α. Π. Πάτρας ἀπαντήσαμεν νέος συνδρομητῆς ἐνεγράφη φύλλα ἀπεστάλησαν.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ε. Α. Φρῆμαν

Ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν εἶνε τοῦ ἐν Ἀλικάνταρ τῆς Ἰσπανίας ἀποθανόντος ἐσχάτως ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν διασημοῦ Ἀγγλοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἐνθέρμου φίλου τῆς Ἑλλάδος Ἐδουάρδου Αὐγούστου Φρῆμαν. Ὁ Φρῆμαν ἀπὸ δεκαετίας κατῆχε τὴν ἔδραν τῆς συγχρόνου ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὀξφόρδης.

Ἐπάρχοιοι συγγνώμη αἱ ὁποῖα κατατιθέ-
ζουσι τόσον ἐκεῖνον ὅστις τὰς δέχεται, ὅσον καὶ
ἐκεῖνον ὅστις τὰς δίδει.

ΕΜ. ΩΖΙΕ

*

Προσπαθήσατε νὰ γνωρίσετε πρῶτον τὸν ἑαυ-
τόν σας καὶ ἔπειτα τοὺς ἄλλους.

Π.

*

Οἱ ἀπεριοκεπτοὶ ἄνθρωποι ἔχουσι τὸ καλὸν τοῦ-
το ἐλάττωμα : ἀπελλίξεται ἐσχάτως, ἀλλὰ καὶ
πολὺ ταχέως παρηγοροῦνται.

*

Τὰ ἄνθη τὰ ὁποῖα πίπτουσι ἀπὸ τὸ σπῆθος
μῖς γυναικὸς δὲν εἶνε ποτὲ ἄφωνα. Αἱ εὐωδία
ἔχουσι πολλὴν ὁμοιότητα μετὰ τὸν ἔρωτα, ὑπάρ-
χοιοι μάλιστα ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι νομίζουσι ὅτι
ὁ ἔρωσ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἓν εἶδος εὐω-
δίας· τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι τὸ ἄνθος τοῦ τὴν ἐκ-
πέμπει εἶνε τὸ ὠραιότερον τῆς δημιουργίας.

Α. ΔΕ ΜΥΣΣΕ

Ο. Α. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΑ πραγματεῖα περὶ συστηματικῆς
παρασκευῆς, βελτιώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν οἴνων,
καθὼς καὶ περὶ χρησιμοποίησεως τῶν ὑπολειμμάτων
αὐτῶν. Ἀθήναι 1888. — 8ον, σελ. 182 Τιμ. δρ. 4.
ΧΗΜΙΚΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ. Ἀθήνησι 1888
— 8ον σελ. 16. Τιμ. δρ. 1.

ΧΗΜΕΙΑ ΑΝΟΡΓΑΝΟΣ (μετάφρασις ἐκ τῆς
8ης ἐκδόσεως τοῦ ἐγχειριδίου τῶν Roscoe-Schor-
lemmer) μετὰ πολλῶν σχημάτων καὶ φασματοσκο-
πικοῦ πίνακος. Ἀθήνησι 1888 8ον, σ. 38. Τ. Δρ. 7½.

Ἐξεδόθη :

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ Ν. ΜΑΛΤΟΥ

Δ. Φ. καὶ καθηγητοῦ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
Θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ.

Κατὰ τὴν μέθοδον Gespey-Otto-Sauer.

Ἐβρίσκειται παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βλμπεργ καὶ
Μπέκ. Προσεχῶς ἐκδοθήσονται Β' μέρος (Γερμανικοὶ
Διάλογοι) καὶ Γ' μέρος (Γερμανικὰ Ἀναγνώσματα)

ΕΛΟΥΑΡΔΟΣ Α. ΦΡΗΜΑΝ

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ὡς γνωστόν, ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ γ' ἔτους ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Ἰω. Πολέμην ἡ διεύθυνσις καὶ εὐθύνη τῆς ὕλης τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου», διὸ παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ δημοσιεύσωσι τι ἢ νὰ ζητήσωσι πληροφορίας διὰ τὸ φιλολογικὸν μέρος τοῦ φύλλου νὰ ἀποτείνωνται πρὸς αὐτόν, ἐπιγράφοντες τὰς ἐπιστολάς των «Πρὸς τὸν κ. Ἰω. Πολέμην, διευθυντὴν ἐπὶ τῆς ὕλης τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου», εἰς Ἀθήνας». Ὅ,τι δὲ ἀφορᾷ τὸ εἰκονογραφημένον μέρος, ἢ τὴν διαχείρισιν τοῦ φύλλου, παρακαλοῦνται νὰ ἐπιγράψωσι τὰς ἐπιστολάς των «Πρὸς τὸν κ. Ν. Ἰγγλέσην, διευθυντὴν καὶ ἰδικτήτην τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου», εἰς Ἀθήνας».

Ἀναγκαζόμεθα ρητῶς νὰ δηλώσωμεν πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς καὶ ἀνταποκριτὰς ἡμῶν, ὅτι ἐφείλουσι νὰ σπεύσωσιν οἱ μὲν νὰ πέμψωσι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, οἱ δὲ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν ἄλλως ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θὰ διακοπῇ ὀριστικῶς ἡ ἀποστολὴ τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» πρὸς πάντας τοὺς μὴ συμμορφωθέντας πρὸς τὴν δῆλωσίν μας ταύτην.

Εἰς τοὺς νεωστὶ ἐγγραφομένους συνδρομητὰς τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» προσφέρονται οἱ δύο ὀγκώδεις τόμοι τοῦ π. ἔτους ἐκ 400 περίπου σελίδων, μετὰ τῶν εἰκόνων, ἀντὶ δρ. 12, μόνον 8 ὀρχμᾶς ἐν Ἑλλάδι καὶ 10 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Ἐπίσης οἱ «Χειμῶνανθοι» — συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Ἰω. Πολέμη — προσφέρονται μόνον δρ. 2 ἀντὶ 3.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝ ΜΙΤΥΛΗΝῃ

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου διεκόπη πρὸς ἔλους τοὺς ἐν Μιτυλήνῃ κ. κ. συνδρομητὰς, διότι ὁ αὐτόθι πράκτωρ Δ. Σημανδῆρης κατεχράσθη ἀπάσας τὰς συνδρομάς, ἀνερχομένας εἰς 300 φρ. περίπου. Ἦδη εὐγενῶς προσεφέρθη νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν αὐτόθι ὁ ἀξιότιμος κ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΒΛΑΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ἔμπορος

πρὸς ὃν δέον ν' ἀπευθύνωνται πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν Μιτυλήνῃ καὶ οἱ τὰ περίξ αὐτῆς μέρη κατοικοῦντες. Ἐπειδὴ δὲ πληροφοροῦμεθα ὅτι πολλοὶ τῶν τοῦ π. ἔτους συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ᾧσι τοιοῦτοι καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, ἡ Διεύθυνσις, καίτοι σπουδαίως ζημιωθεῖσα, ἀπεφάσισε νὰ συμπλη-

ρῶσθαι δωρεὰν τὰ φύλλα τοῦ π. ἔτους τοῖς ἐγγραφησομένοις κατὰ τὸ νέον.

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΥΠΟ

ΚΙΜΩΝΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Πωλοῦνται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Ἑστίας Βιλιμπέργ καὶ Μπέκ ἀντὶ δρ. 1,50. Ταχυδρομικῶς 1,65.